MUALLÂ
Muazzez Tahsin Berkand'ın
çok beğenilen, hissî, meraklı ve heyecanlı romanı basılmıştır.
İNKILÂB KİTABEVİ

Cumhuriyet

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

18 inci yıl sayı: 6022

Perşembe 15 Mayıs 1941

Şarktan - Garbdan seçme eserler - 9
Şeyh Sadii Şirazî
GÜLİSTAN
Şarkın en meşhur eserlerinden biri olan bu mühim kitab Kilisli Rifat tarafından tercüme edilmiş ve Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan tarafından bir ön söz ilâve edilmişitir. 50 kuruştur. Cildli: 80 K.
AHMED HALİD KİTABEVİ

Hitler, Millî Şefe dostane bir mesaj gönderdi

İnönü dün Büyük Elçi Von Papeni kabul etti

Mülâkatta Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu da hazır bulundu

Ankara 14 (a.a.) — Almanya Devlet Reisi Adolf Hitlerden Reisicumhurumuza dostane bir mesaj getiren Almanya büyük elçisi ekselâns Von Papen, bugün Reisicumhur İsmet İnönü tarafından kabul edilmiştir. Mülâkatta Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu hazır bulunmuştur.

Almanyanın Ankara Büyük Elçisi Von Papen

Hitler ve Mareşal Peten'in geçen seneki mülâkatları esnasında alınmış resimlerin

Asıl nizam: Coğrafî nizam

Harb demek, son tahlilde coğrafî nizam uğruna yapılan bir mücadele demektir. Mevcud nizamı beğenmiyen taraf mütearrızdır. Karşı tarafa müdafi deriz. Birincisi, yeni hududlar çizmek hırsile silâha sarılırken, ötekisi eski hududların muhafazası uğruna kan dökerek dövüşür, statuquo'yu olduğu gibi koruyabilmek için elinden geleni yapar.

Fakat neticesi ne olursa olsun, her harb, coğrafî bir takım değişiklikler doğurur. Piyasada geçen haritalar ortadan kalkar; onların yerine başka renkli ve başka çizgili yeni haritalar sürülür. Taarruz eden taraf galib gelmişse, hududların mevcud sistem aleyhine kurulacağını söylemeğe bile lüzum yoktur şüphesiz. Fakat taarruza kalkanlar muvaffak olamıyarak mağlûb edilirlerse, dünyanın eski hamam eski tas kalacağını zannetmek de büyük bir hatadır. Tarihte birbirine eş iki an bulmak imkânsızdır. Başsız, sonsuz muazzam bir nehri andıran insanlık, Zaman içinde birbirile alâkası olmıyan Mekânlara uğrayarak akıp gidecken mütemadiyen değişir. Böylelikle, muharib kuvvetlerden birinin iradesine tâbi bir takım muvakkat vaziyetler meydana gelse bile bunlar geçicidir. Yarının değişmez vasfı, hiç bir zaman düne benzememesindedir.

Napoleon fırtınası, Avrupaya yeni bir kalıp vermek iddiasile sağı solu devirmeğe çalıştığı zaman, eski sistem taraftarları buna karşı koymuşlar ve neticede kartalın kanadlarını kırmışlardı. Fakat 1814 muahedelerinden sonra ortaya bambaşka bir Avrupa haritası çıkmıştı. Bu şimdi Napoleon'un hayalinde tasarladığı haritaya hiç benzemiyordu. Bununla beraber Mukaddes ittifak azalarının beş sene evvel müdafaaya çalıştıkları Avrupa disiplinini ifade edebilmekten de çok uzak bulunuyordu.

1914 te Kaiser Wilhelm ve müttefikleri yeni bir coğrafî nizam hevesile silâha sarıldılar. Karşı taraf eskisini müdafaa mecburiyetinde kaldı ve Kaiser'le arkadaşlarını mağlûb da etti. Fakat 1919 muahedeleri bizi nekadar başka bir dünya manzarasile karşılaştırmıştı. Adeta gözlerimize inanamıyorduk! Bir takım devletler haritai âlemden bütün bütün silinmiş, bir kısmı kesilmiş budanmış ve ismi cismi mevcud olmıyan bazı devletler de renkli harita üzerinde kendilerine birer köşe bulmuşlardı.

Şu hakikati tarihten öğreniyoruz: İster yeni bir nizam kurmak istiyen taraf, ister eskisini müdafaa eden taraf, kim yaparsa yapsın, coğrafî değişiklikler ne kadar büyük olurlarsa onların reaksiyonları da o derece şiddetli oluyor. Dünya yuvarlağı üzerindeki bütün siyasî kombinezonlar sanki fizik kanunlarına tâbi gibi görünüyorlar. Bir taraftan itilen bir toprak parçası, karşı taraftan hemen müsavi bir kuvvetin sadmesine maruz kalıyor.

— 1919 muahedeleri Avrupayı tanınmaz bir hale getirmese idi, harb sonrasının o feci buhranlarına hiçbir zaman şahid olmıyacaktık!

Bu haklı şikâyet, son on sene içinde, muhtelif efkârı umumiyeleri temsil eden matbuat tarafından belki yüzlerce defa yazıldı. İşte şimdi o şiddetli sadmenin reaksiyonunu yaşamaktayız. Gök gürleyor, toprak kayıyor, gökten tufanı andıran ateş yağmurları boşanıyor. Bunları fiziki bir hâdise gibi tabiî görmeğe alışmalıyız. Çünkü içinde yaşadığımız coğrafya buhranı, 1919 da şahidi olduğumuz coğrafi değişikliğin zarurî bir reaksiyonundan başka nedir?

Şu halde bugünkü harbin sonunda da eski haritaların aynen piyasada kalacağını düşünmek bir hatadır. Mademki Yarın Düne benzemiyor, neticede kim kazanırsa kazansın, yeni bir coğrafi nizam meselesile karşılaşacağımız şüphesizdir.

Harbin Mihver veya demokrasi zaferile biteceğini hesablayarak, her iki vaziyette bu tekâmülün şeklini şimdiden tahmin etmek imkânsızdır. Muharib taraflar, daha başlangıcda bile harb gayelerini açıkça ilân edememişlerdi. Fazla olarak, müteмadiyen değişen hâdiseler arasında onların da sık sık plân değiştirdiklerini kabul etmeğe mecburuz.

NADİR NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Büyük Millet Meclisinde

İnhisarlar teşkilât lâyihası konuşulurken

Birçok hatibler, Kibrit Şirketi hakkında tenkidlerde bulundular, lâyihanın ilk müzakeresi bitirildi

Raif Karadeniz

Ziya Gevher Etili

Ankara 14 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi bugün saat 15 te Refet Canıtez (Bursa) nın başkanlığında toplandı. Denizli Meb'usu Necib Ali Küçükanın teşrif masuniyetinin kaldırılması hakkındaki Başvekâlet tezkeresi üzerine takibatın devre sonuna bırakılması yolundaki muhtelit encümen mazbatası, müteakiben de İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza hazinenin kefaletine dair kanun lâyihası müzakere ve kabul olundu.

İnhisarlar umum müdürlüğü teşkilât kadrolarına müteallik kanun lâyihasının birinci müzakeresine geçildi. Lâyihanın heyeti umumiyesi hakkında söz alan olmadı.

Birinci maddenin okunmasından sonra Emin Sazak (Eskişehir) bu teşkilât kanunile idare masraflarının artıp artmıyacağını sordu. İnhisarlar Vekili Raif Karadeniz:

«— Bu teşkilât kanununa inhisarlar umum müdürlüğüne bugün verilmekte olan tahsisattan on para fazla verilmesini istihdaf eder hiç bir ilâve ve zam yapılmamıştır» dedi. Madde kabul olundu.

İkinci madde ile inhisarlar umum müdürlüğüne bir takım vazifeler arasında kibrit ve çakmaktaşı kaçakçılığının takibi vezifesi de veriliyordu. Ziya Gevher Etili (Çanakkale) dedi ki:

«— Kibrit şirketi bu memleketin başında kalmış yegâne ağır yüktür. Şunun bunun fiatlarından indirir, fakat kibrite zammederiz. Nitekim geçenlerde de on para zammedildi. Şirket, bu zamma teşekkür makamında kibrit yerine fişek satmaya başladı. Kutularında elli tane yerine 37 tane çıkar, sonra her kibrit çakışta patlar ya arkadaşımızın elbisesi, yahud da meselâ yer-

(Arkası sahife 5 sütun 6 da

Peksimet stoku

Toprak Mahsulleri Ofisi ihtiyaca göre stok yapacak

Ankara 14 (Telefonla) — Mahlût hububatın da Toprak Mahsulleri Ofisinin iştigal mevzuları arasına alınması takarrür etmiştir. Bundan başka Toprak Mahsulleri Ofisi elinde bulunan veya imal edeceği unların bir kısmile ve Ticaret Vekâleti tarafından tayin edilecek miktarda peksimet yapmaya ve bu peksimetlerden memleket ihtiyatı olarak stoklar vücude getirmeğe memur edilmiştir. Bu peksimetler ihtiyac halinde resmi daire ve müesseselerle halka, Ofise mal olduğu fiatlarla satılacaktır.

Vekiller Heyetinin bu kararı bugünden itibaren mer'iyete konuldu.

Rudolf Hess'in firarı etrafında kopan velvele!

Londrada yapılan tahminler

Hess, Rusya ile elbirliği temayülüne karşı isyan ederek kaçmış

Berline göre

Hess, 2 günde sulh yapıp geri döneceği zannile İngiltereye gitti

Londra 14 (a.a.) — Rudolf Hess'in ansızın İskoçyaya muvasalatile hasıl olan sürpriz o derece büyük olmuştur ki Londra hâlâ bu fevkalâde hâdiseyi münakaşa etmektedir. Filhakika böyle bir hâdise tarihte müşkül kaydedilmemiş bir hâdise olarak görülmüştür.

İstihbarat Nazırı Duff Cooper Hess'in hayatını henüz hür olan bir memlekette kazanmak için bedbaht ve sefil memleketini terkettiğini söylemiştir. Böyle bir hüküm «gemi batmağa başlayınca içindeki fareler kaçar» şeklindeki mubalâğalı bir surette nikbin olan noktai nazarı teşvik ve teşçiden hâli kalmıyacaktır. Bununla beraber kafası şimdi Almanyada müzayedeye çıkarılacak olan bir kimsenin Avrupanın vaziyetine en iyi vâkıf adamları arasında olduğu halde Büyük Britanyaya iltica ya kadar varmış olması Alman kuvvetlerinin bu memleketi işgal edemiyecekleri düşün-

(Arkası sahife 5 sütun 3 te

Irak - İngiltere uzlaşması

Ankara müzakereleri memnuniyet verici şekilde devam ediyor

Irak Harbiye Nazırı Naci Şevket

(Yazısı 5 inci sahifede)

Hess hâdisesinin akisleri

«Firar, Nazi mabedinde ilk gediği gösterir»

Firar dolayısile Berlinde bazı idamlar bekleniyormuş

Zürih 1« (a.a.) — M. Hess'in Almanyadan hareketi, burada bir «açış» olarak telâkki edilmektedir.

Neue Zürcher Nachrichten gazetesi, bu mesele ile alâkadar olarak, hepsi de tazyikın verdiği gerginlikten gelen Macar Başvekili Teleki ile Yunan Başvekili Korizis'in intiharlarını hatırlatmaktadır.

Vaşington 14 (a.a.) — Hess'in kaçışı hakkında birçok Amerikalı yüksek memurların kanaati şudur ki, Hitlerle Hess arasında Rusyaya ve Alman - Rus münasebetlerine dair ihtilâf çıkmıştır.

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Profesör Ziya Günün büyük teberruu

Üniversiteye yapılan «tesis» notere tasdik ettirildi ve bir idare heyeti seçildi

Müderris Doktor Ziya Günün kendi arzusile bütün menkul ve gayrimenkul servetini Üniversiteye bıraktığını dünkü nüshamızda yazmıştık. Hamiyet sahibi eski hocaya dün Üniversitenin saygı hislerini bildiren bir teşekkürname gönderilmiştir. Ayrıca Vali ve Belediye reisi Doktor Lûtfi Kırdar da kendisini Cerrahpaşa hastanesinde ziyaret ederek bu asil hareketinden dolayı tebriklerini bildirmiştir.

Üniversite Rektörü Cemil Bilsel dün bir muharririmize vasiyetnamenin mahiyeti ve ne suretle tenfiz edileceği hakkında aşağıdaki beyanatı vermiştir:

«— Müderris Doktor Ziya Günün servetini Üniversiteye bırakmak arzusunda olduğunu ve buna verilecek şekil üzerinde görüşmek istediğini müdavi tabibi Profesör Doktor Muzaffer Esad Güçhan bana haber verdi.

Bu işlerde ihtısası olan Profesör Fbül-

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

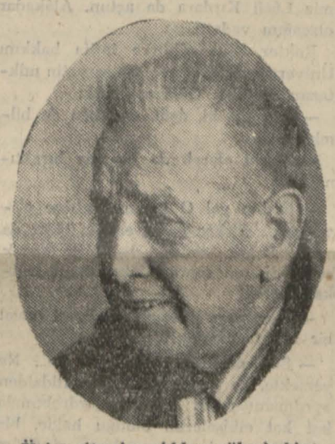

Üniversitemize cidden yüksek bir teberruda bulunan Profesör Ziya Gün

Prof. Ziya Günle mülâkat

Bugün ikinci sahifemizde okuyunuz.

Sollum'da Mihverin taarruzu akim kaldı

İngilizler Habeşistanda ileri hareketine devam ediyorlar

Kahire 14 (a.a.) — Ortaşark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

Libyada Tobruktaki kıt'alarımızın mahdud bir taarruz hareketi esnasında orta büyüklükte iki Alman tankı tahrib edilmiş ve düşmana bir çok zayiat verdirilmiştir.

Sollum mıntakasında düşman yeniden Sollumun cenub ve cenubu garbisindeki ilk mevzilerine çekilmiştir. Burada zırhlı devriyelerimiz düşmanı mütemadiyen hırpalamaktadır.

(Arkası sahife 5 sütun 5 te

Hırvat tacı İtalyan Kralına teklif edilecek

Kral da tahta yeğeni Dük dö Spolete'i namzed gösterecekmiş

Budapeşte 14 (a.a.) — Ofi: Magyar Nemzet gazetesinin bildirdiğine göre, Hırvatlar, Hırvat tacını İtalyan Kralına teklif edeceklerdir. Bunun için, Hırvat heyeti 16 veyahud 17 mayısta Romaya gidecektir.

Diğer taraftan, Presburgda çıkan ve Slovakyadaki Alman Etnik grupunun gazetesi de, Hırvatistanın İtalyan ırkından bir kralı olacağını tahmin etmektedir. Bu gazetenin tasrih ettiğine göre, Hırvat devleti müstakil bir devlet olduğu için, İtalyan Kralı bu tacı biz-

(Arkası sahife 5 sütun 7 de

FRANSA

Almanya ile işbirliğini kabul etti

Darlan'ın Berlinde giriştiği taahhüdler Fransız hükûmetince tasvib olundu

Vichy 14 (a.a.) — Ofi Fransız ajansı bildiriyor:

Nazırlar meclisi Mareşal Peten'in reisliği altında toplanarak Amiral Darlan'ın Fransız - Alman müzakereleri hakkında izahatını dinlemiş ve bu anlaşma metnini ittifakla tasvib etmiştir.

Bu müzakerelerin tesirleri yakında görülecektir.

Fransaya gösterilecek kolaylıklar

Londra 14 (a.a.) — «Röyter» Vichy - den gelen haberler göre, eşya ve kıymetler nakliyatı hakkında akdedilen yeni anlaşma mucibince, işgal altındaki mıntaka ile işgal altında bulunmıyan mıntaka arasında eşyanın serbestçe nakline müsaade olunacaktır. Yegâne tahdidat bazı iptidaî maddelere aiddir. Frank tediyatında tahdidat yoktur. Fakat altın ve ecnebi para münakaleleri yasaktır.

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Almanya

Kızıldenizi harb mıntakası ilân ediyor

Londra 14 (a.a.) — Röyter: Alman radyosunun resmen bildirdiğine göre, Kızıldenizde Alman kuvvetlerinin harekât sahasında seyrüsefer eden her vapur mayinlerle ve diğer harb tedbirlerile tahrib edilmek tehlikesine maruzdur.

Alman hükûmeti, Süveyş körfezini ve süudi Arabistan suları haric olmak üzere Akabe körfezini de ihtiva etmek üzere Kızıldenizin şimal kısmında seyrüsefer etmemelerini vapurlara ihtar ediyor.

Askerî vaziyet

Almanyanın 1941 de yapacağı harbler

Yazan: Emekli General

H. Emir Erkilet

Bugün Üçüncü sahifemizde

Hamiyetli âlimimiz

PROF. ZİYA GÜN

Yüksek teberruunun sebeblerini nasıl izah ediyor?

«Bence para ferdlerin değil, cemiyetin malıdır»

Sayın Profesörün tedavi edilmekte bulunduğu Cerrahpaşa hastanesinde alınmış resimlerinden

Bazı şöhret sahibleri vardır ki, haklarında yanlış teşhis neticesi verilmiş hükümleri bir anda iptal edecek hareketler yaparlar ve bu hareketlerile kendilerini o güne kadar gören kimseleri hem yanlış bir zaviyeden hayrete düşürür hem de hayranlığa sevkederler.

Bir milyon liraya yaklaşan servetini, İstanbul Üniversitesine teberru eden kıymetli ilim adamlarımızdan göz doktoru Ziya Gün, bize bunun en yakın misalini verdi.

O göz doktoru Ziya Gün ki, hakikî kıymetlere asla tam değerini vermiyen Babıali caddesinde, memleketin en hasis adamı olarak tanınırdı. Onun, iyi bir göz hekimi sıfatile temin ettiği şöhret derecesinde bir başka şöhreti vardı: İktısad kaidelerine fazla riayetkâr oluşu!.. Sayın Ziya Gün, birçok kafalarda yer eden bu haksız kanaati, bir sert hamle ile yerinden koparıp atmakla kalmıyor, ayni zamanda Türk millî irfanının ve bütün memleket gençliğinin belki de ebediyyet kadar uzun sürecek bir devre için, şükranlarını ve minnetlerini kazanıyor.

Birkaç aydanberi, Cerrahpaşa hastanesinde tedavi edilmekte olan bu hayırsever hekimimizi dün, yattığı odada arayıp buldum. Hayli zayıflamış olmasına rağmen neş'esini kaybetmemişti. O kadar heyecanlıydım ki bir hastayı ziyaret etmekte olduğumu unuttum ve ona taptığım ilk hitap, bu yüksek feragat ve hamiyetinden dolayı kendisini tebrik etmek oldu. (Halbuki, nezaket iktızası, «geçmiş olsun» la söze başlamak lâzımdı.)

O, bizi görünce karyolasında hafifçe doğrulmuştu:

— Anlayorum... diye gülümsedi, bana bu kararı nasıl olup da verdiğimi soracaksınız?

— Tahmininiz doğrudur üstadım...

— O holde, durun, size anlatayım. Her şeyden evvel şurasını söyleyeyim ki -isterseniz buna bir itiraf da diyebilirsiniz- ben oldukça, hayır, oldukça değil, gayetle muktesid bir adamım. Lüzumsuz yere para harcamasını sevmem. Şimdiye kadar bu yüzden birçok tenkidlere, hatta itablara maruz kaldım. Teklifsiz görüştüğüm kimseler ikide bir bana çatarlardı: «Yahu... Allahın kulu... Yesene şu paracıklarını... Çoluğun yok, çocuğun yok. Öldüğün zaman, kime bırakacaksın bunca malı?»

Bu tarizlerin çoğunu cevabsız bırakırdım. Çünkü benim de elbette bildiğim bir şey vardı. Nitekim, o bildiğim ve tasarladığım şeyi tatbik etmenin şimdi zamanı geldi. İğne ile kuyu kazar gibi, bütün varlığımı zerre zerre eriterek kazandığım serveti, bir takım yalancı dostlarla vur patlasın çal oynasın âlemlerinde batırsaydım, sanki daha mı iyi edecektim?

Artık müsterihim. Ömrümün geri kalan günlerini derin bir huzur içinde geçirebilirim. Çünkü, kaç senedenberi beni rahatsız eden bir yükten kendimi kurtarmış bulunuyorum.

Doktor Ziya Gün, biraz da hususî hayatından bahsetti:

— Ben, dedi, Bulgaristanda Lofça kasabasında doğmuşum. Annemle babamı çok genc yaşta kaybettim. O günden bugüne, hemen bütün ömrüm çalışmakla geçti. Çalışmaktan eğlenmeğe, hatta evlenmeğe vaktim olmadı. Senelerdenberi böyle tekbaşıma yaşayorum. Düşündüm ki, ben bu serveti ne yapacağım? Vakıâ birkaç yeğenim var. Fakat, hiç biri benim hakkı mahfuz mirasçılarım değil. Çok defa kendi kendime, şu suali sorardım:

— Sana, yaşadığın bu hayatı temin eden kimdir?

Ve gene cevabını kendi kendime verirdim:

— İçinde yetiştiğin ocak!..

Yani dünkü Darülfünün ve bugünkü Üniversite!..

Bütün bir ömür müddetince elde ettiğim kazancı, santimine kadar bu büyük ilim müessesesine borclu olduğumu unutabilir miydim?

Nihayet kararımı verdim ve bu gün gazetenizde de yazılı olduğu gibi, bir vasiyetname hazırlayarak Notere tescil ettirdim. Yalnız, şurasını bilhassa kaydedeyim ki, tescil muamelesini yaptırmazdan evvel bir tek nokta üzerinde durakladım:

— Bıraktığım malı, vefatımdan sonra kim idare edecek?

Üniversiteye bu yolda yapılmış başka bir «tesis» olmadığı için, benim terkedeceğim meselâ şu Babıali caddesindeki Meserret otelinin kiralarını Rektör mü bizzat gidip tahsil edecek? Haydi, bu işlerin memurlardan birine havale olunabileceğini kabul edelim. Fakat, her mülkün ayrı ayrı hesabına kitabına kim bakacak?

Ben hayatımda her işimi intizamla görmeğe alışmış olduğum için, ölümümden sonra da bu intizamın bozulmamasını isterim. Hükûmetin daimî kontrolu altında çalışacak büyük bir «tesis» idaresine ne kadar ihtiyac var!.. Ben bu ihtiyacı, şimdi daha derinden hissediyorum. Hatta bu dileğimi, sayın Valimiz Lûtfi Kırdara da açtım. Alâkadar olacağını vadetti.

Roktor Ziya (Gün) e intifa hakkını Üniversiteye teberru ettiği servetin miktarını sordum. Gülümseyerek:

— İnanınız ki, dedi, onu ben de bilmiyorum!

— Nakid olarak da bir şey bıraktınız mı?

— Dedim ya! O kadar ilerisine gitmeyiniz... Birkaç parça emlâk, biraz da para... Fakat bunların hepsi de ancak ben öldükten sonra, Üniversiteye intikal edecek.

— Hastaneye girmezden evvel nasıl bir hayat sürerdiniz?

— Son derecede perhizkârane... Ne yemekte, ne giyinmekte asla itidalden ayrılmamışımdır. Meselâ, gardrobumda kat kat elbiselerim olduğu halde, bir tek elbiseyi, bazan senelerce giydiğim olurdu. Bir smokin yaptırmıştım, bir kere bile arkama geçirmedim. Bunların çoğunu, giymeye giymeye dolabda güve yedi. Esasen şıklığa hevesim yoktur. Şu hakikate ezelden inanmışım: İsraf haramdır. Yemekte, içmekte, giyinip kuşanmakta daima israftan kaçarım. Kur'anın da buyurduğu gibi, «İnsanlar yiyip içmeli, fakat israf etmemelidirler.»

Ağzıma ne sigara, ne de rakı koymadım. Kırk yılda bir, meselâ bir ziyafet sofrasında belki bir kadeh içki içtiğim olmuştur. İşte hepsi bu!..

— Hayatınızda israf sayabileceğiniz bir harekette bulundunuz mu?

— Asla!..

Bir an düşündükten sonra ağır ağır sözüne devam etti:

— Öyle israflarım olsaydı, bugün ömrümün son demlerinde, beni adeta ebedî hayata kavuşturan bu kadar zevkli bir işe tahsis edebilecek para bulabilir miydim?

— Üniversiteye terkettiğiniz akarların iradı hangi işlerde kullanılacağını tasrih ettiniz mi?

— Evet... Başlıca üç işte: 1 - Mevcud emlâk ve paramın vereseme ve yakınlarıma liste mucibince ayrılacak kısımlarından madasını Emniyet Sandığı tarafından idare edilmek şartile Üniversite emrine terkediyorum. 2 - Bu para ile bir Doktor Ziya mükâfatı tesis edilmesini, fakir ve çalışkan talebeye ve hayır cemiyetlerine yardımlar yapılmasını isteyorum. Üniversitenin servetimden istifade edeceği şey, bunların gelirinden ibaret olacak, emlâkim re'sülmal olarak aynen muhafaza edilecektir!

Hayırsever hekimimiz, sözü tekrar tahsil hayatına naklederek:

— Ben, dedi, çocukluğumdanberi on paranın hesabını bilirim. Almanyanın Bonne Üniversitesinde ve daha sonraları, Marburg'da asistanlık ettiğim sırada, elime geçen paranın pek azını yer ve mühim kısmını mutlaka bir kenara ayırırdım. Almanyada tahsilimi bitirdiğim zaman, öteki arkadaşlarım gibi beş parasız değil, adeta küçük bir servet sahibiydim. Genclere mutlaka benim gibi yaşasınlar demiyorum. Fakat, harvurup harman savurmanın sonu olmadığını da iyi bilsinler! Geliri gidere uydurmak kâfi değildir. İnsan, darlık günleri geleceğini varlık günlerinde hesaba katmak mecburiyetindedir.

Ve hele hepsinden mühimmi şudur: Biz, her kazandığımız paranın sarfına mesun olmadığımızı bir an hatırdan çıkarmamalıyız. Bence para, ferdlerin değil, cemiyetin malıdır. Arabın dediği gibi: Külli şey'in yerciu ilâ aslihi. Ve Almanların meşhur meseli: Topraktan geldin, toprağa gideceksin. Ben de işte aynı işi yapıyorum: Mektebden kazandığımı mektebe veriyorum!

Salâhaddin GÜNGÖR

Serbest fikirler

Fazilette bir imtisal nümunesi

Bugün Üniversitemizin ilim ve irfan kaynaklarından biri olan Tıb Fakültemizin yetiştirdiği bir evlâdı ve gene o fakültede binlerce tıb evlâdını yetiştirmekle mes'ud ve müftehir âlim bir üstadı, göz hastalıkları seririyatı profesörlerinden sayın Müderris doktor Ziya Gün, sırf zatî sâyile yetişip tıb meslek hayatına kavuştuğu günden bugüne kadar zekâ ve ilmine zamimeten bütün kendini sevenlerce malûm mütevazı ve muktesid bir surette geçen hayatında büyük bir feragati nefisle vücude getirdiği bugünkü müsbet ve müsmir neticeyi, memleket ve millet nazarında pek yüksek tutulan mabedi irfanına bir milyonluk bir teberru olarak takdim etmekle pek büyük bir fazilet göstermiş bulunuyor.

Tıb sahasında göz nuru dökerek bütün tıb talebelerini gözde ilminden feyziyab bırakan bu üstadın en çetin zamanlarda bile derslerine ikdamı ve şaşmaz bir kronometre gibi muayyen vakitlerde sürekli ve verimli devamı ne kadar büyük bir çalışma ve çalıştırma örneği ise onun yaz ve kış sıcak ve soğukta tâ Cağaloğlundan köprüye, Haydarpaşadan da müderris bulunduğu kürsüye yıllarca yaya olarak yürüdüğü yollarda sarfettiği kudret ve kuvvet, bir taraftan ilme, diğer taraftan da damlaya damlaya toplanan servetine bir memba olacak vüs'ati haizdi.

Hakikî ve mütevazı bir sükûn ve sükût hayatı içinde geçen yılların muhassalası dün ve bugün kendisine ciddEn en emin ve müsterih bir refahı temin edecek mahiyette olduğu halde bizzat kendi ifadeleri üzerine «kimseye bir zararı olmıyan, belki de faydası olabilmek ihtimali bulunan» itiyadından ayrılamaması muhakkak memleket düşüncesile vaki iktısadî hayattaki ülfetine bir delildi.

O tarzı hayatının intizamına halel verdirmez bir surette bazan büyük bir vüs'atte cömerdliğe maliktir. İktısadı sırf nefsine münhasırdır. Bu anda tahakkuk eden bir keyfiyet varsa o da nefsini memleketine ve mensubiyetile müftehir bulunduğu Üniversiteye bağlı olduğunu göstermektedir.

Görülüyor ki bugün herkesin kârı olamıyacak derecede vaki feragati nefisle ömür süren bu mükrim üstad en cömerd bir hilkatin mürşidi olduğunu ispat etti.

Bu yüksek misalle bugün, Ziya Gün, cidden fazilette bir nümunei imtisal olacak surette gelecek nesillere, ahlâka dair ilk bir çığırı açmış oldu.

Amerika üniversiteleri o memleketin milyoner, milyarder zenginlerinin maddî yardımlarile yer yer çoğalır ve yükselirken bizim biricik Üniversitemiz milletin ve hükûmetin azim ve fedakârlıklarile yükseldiği bir anda buna canla başla bağlı bulunan ve Amerikan milyonerlerinden büyük bir hamiyyet farkile mütemayiz olan Fakültemizin muhterem bir hocasının gösterdiği bu fazilet eseri, bir milyon maddî kıymetinden daha üstün milyonlar değer manevî bir gayreti uyandırması itibarile tebcile şayandır.

Üniversitemizin bu asil rüknünü Üniversitemiz ve bilhassa Tıb Fakültemiz için ne kadar tebrik ve taziz etsek sezadır.

Sayın üstadı hürmet ve muhabbetle selâmlarken bu teberruun mütevali inkişaflara başlangıc olmasını can ve gönülden ister ve bu hayırlı büyük işi başarmış olmaları dolayısile husule getirdiği ve getireceği müsmir neticelerin bizzat sıhhatte olarak müşahidi olmalarını Üniversitemizin bir ferdi ve kendilerinin bir dostu olarak şükran ve iftihar duygularile dolu bir kalbden dilerim.

Behçet Sabit ERDURAN

Ne yaptığını bilmiyormuş!

Çarşıda seyyar koltukçu Abdülgaf - far, evvelki gece bir hayli içmiş ve bu halde Beyazıd polis merkezine gitmiştir. Orada, sarhoşluk tesirile evvelâ muayenesini istemiş, sonra bağırıp çağırmış, polise hakaret etmiştir.

Dün, meşhud suç kanununa göre nöbetçi İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesine gönderilerek, polise vazife ifası esnasında hakaretten muhakemesine başlanılmıştır. Abdülgaffar, sarhoşlukla ne yaptığını bilmediğini, şimdi hiç bir şey hatırlamadığını söylemiştir. Şahidler dinlenilmiş, neticede hakkında tevkif müzekkeresi kesilmiştir. Muhakemenin devamı, tahkikatın ikmaline kalmıştır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Maarif Vekili Basın Birliğini ziyaret etti

Dünkü toplantıda Vali ve Belediye Reisi de bulundu, Hasan Âli Yücel matbuat mümessillerile faydalı konuşmalar yaptı

Maarif Vekilimiz Basın Birliğinde, Vali, Parti Reisi ve gazetecilerle bir arada hasbıhal ediyor

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel dün saat 17 de İstanbul Basın Birliğini ziyaret etmiştir. Vekil, birlikte, birlik idare heyeti azasile İstanbul Basın Birliğine mensub zevat, Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, Parti Vilâyet idare heyeti reisi Reşad Mimaroğlu tarafından karşılanmıştır. Vekil, Genc Ressamlar tarafından açılmış olan sergiyi gezmiştir. Bu sergi, evvelce de yazıldığı üzere, yalnız limana ve balıkçılığa aid mevzulara inhisar etmektedir. Genc Ressamların seçtikleri bu mevzu Basın Birliğindeki musahabenin ilk mevzuunu teşkil etmiştir.

Hasan Âli Yücel, halkın ucuz balık yemesi için icab ederse Belediyenin balıktan aldığı rüsumun tenzili kabil olup olmadığını Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdardan sormuş ve dünyanın en güzel balıkları sahillerimizde istihsal edildiği halde bundan lâyık olduğu kadar istifade edilememesi sebebleri etrafında konuşmuştur. Vekil, mekteblerde talebeye çokça balık yedirilmesi için Vekâlet namına tebliğlerde bulunduğunu söylemiştir.

Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, bu mevzu etrafında tetkiklerde bulunacağını ve İstanbul halkına ucuz ve temiz balık yedirmek esbabını araştıracağını vadetmiştir.

Bundan sonra Hasan Âli Yücel, Genc Ressamların eserlerini birer birer tetkik etmiştir.

Musahabenin mevzularından birini de, her sene İstanbulun bazı sayfiye sahillerinde kurulmakta olan ilk mekteb talebeleri kampının bu sene daha içeri vilâyetlerimizden birinin sahillerinde kurulması hakkında İstanbul Vilâyetinin düşünceleri teşkil etmiştir.

Bundan sonra Vali Lûtfi Kırdar, Maarif Vekâletinin tavsiyesi üzerine Tevfik Fikretin Âşiyanının satın alındığını, fakat bu binanın bir Tevfik Fikret müzesi haline kalbi için merhum Fikrete aid kâfi miktarda eşya elde edilemediğini söylemiştir. Vekil, o halde burasının yalnız Tevfik Fikrete aid değil, onun üstadı bulunduğu Edebiyatı Cedidecilerin bütün eserlerini ve el yazılarını ihtiva eden bir müze haline kalbini tavsiye etmiş ve bu tavsiye çok yerinde görülmüştür.

Müteakıben birliğin kütübhanesi gezilmiş, Maarif Vekili kütübhanenin takviyesi için bazı vaidlerde bulunmuş, hazırlanan büfeden nevaleçin olunduktan sonra, Hasan Âli Yücel, hazır bulunanlarla vedalaşarak ayrılmıştır.

MÜTEFERRİK

Limanda kontrol teşkilâtı

Liman riyaseti yaz münasebetile İstanbul sahillerinde motörlerle muntazam kontrol servisi kurmağa karar vermiştir. Kontrol teşkilâtı ruhsatsız sandal ve emsali deniz merakibi kullanılmasına mâni olacak ve kazaları önliyecektir.

Yeni Borsa binası

Dördüncü Vakıf Hanı altında yeni yapılan İstanbul Kambiyo, Esham ve Tahvilât Borsası salonunda dün muamelâta başlanmıştır. Maamafih yeni salonun tefrişatı ikmal olunmamıştır. Borsa ve Osmanlı Bankası komiserliği Taşhanda hazırlanan daireye yerleş - miştir.

İhtikâr yapan eczane

Yenikapı eczanesi tarafından üç liraya yapılan bir ilâç dolayısile yapılan şikâyet üzerine açılan ihtikâr tahkikatı ikmal olunmuştur. Belediye Sıhhat müdürlüğü, evvelce de ayni reçete ile Lâleli Haydar Bekdoğan eczanesi tarafından 120 kuşura yapılan bu ilâcın 300 kuruşa yapılmasının fahiş bir ihtikâr olduğunu Fiat Murakabe bürosuna bildirmiştir. Bugün Fiat Muraka - be bürosundan geçirilerek Yenikapı eczanesi sahibi Müddeiumumiliğe verilecektir.

Eminönünde 6 numarada kahveci Filipos kahve ihtikârından dolayı dün Müddeiumumiliğe tevdi olunmuştur.

İKTISAD

Almanların satmak istediği mallar

Son günlerde Almanyadan bir çok maddelerin memleketimize satılması için piyasaya teklifler yapılmaktadır. Bu meyanda Almanlar müsaid fiatla demir vermek teklifinde de bulunmuşlardır. Almanya ile parafe edilmiş olan 13,5 milyon liralık anlaşma henüz imza edilmediğinden temaslar ticarî mahiyette kalmaktadır.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 265,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda tıbbî müstahzarat için Rumanyaya enginar yaprağı hulâsası, Almanyaya iç fındık, Amerikaya da av derisi gönderilmiştir.

Oğlu aleyhine şehadet eden baba

Mahkemeye verilen hırsız evlâddan babası da şikâyetçi

Sirkecideki muhtelif otellerden battaniye, ceket vesaire aşırmaktan maznun ve mevkuf Mustafanın muhakemesi dün bitmiştir.

Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde bakılan bu davanın dünkü muhakeme celsesinde, maznunun babası Hüseyin şahid olarak dinlenilmiştir. Hâkim, Hüseyine, baba olmak sıfatile eğer oğlunun davasında şahidlik etmek istemezse, kanunun kendisine istinkâf hakkı verdiğini anlatmış, fakat «Ben şahidlikten çekinmem, Allah için doğrusunu da söylerim» cevabını alnıştır. Şahidliğinde, kendisinin Mustafayı evlâdlıktan reddettiğini, onun kendi evinden de habersizce bazı eşya götürdüğünü söylemiştir.

Maznun, otellerden eşya çaldığını kabul etmekte, yalnız babasının evinden aşırdığının doğru olmadığını ileri sürmektedir. Mustafanın, otellerden eşya çalmaktan 4 ay 20 gün hapsine karar verilmiştir.

Altın fiatları

Altın fiatları yükselmektedir. Dün bir Reşadiye altını 27,25, külçenin gramı 334 kuruş ve beşibirarada 120 liraya yükselmiştir.

Petrol fiatları

Petrolün toptan fiatı hükûmetçe tayin edildiği halde perakende fiatı şehrin muhtelif semtlerine göre değiş - mektedir. Fiat Murakabe komisyonu bunu nazarı dikkate alarak bakallara gaz yağından azamî yüzde 18 kâr etmek hakkını vermiştir.

Sahte nüfus cüzdanı vermiş

Sahte nüfus cüzdanı vermek mevzulu bir dava, İstanbul birinci Ağırceza mah kemesinde karara bağlanmıştır. Mah - keme, maznunlardan Zekinin, Yeniköy nüfus memurluğunda bulunduğu sırada kendisine Artinin delâletile müracaat eden Aşoda, doğum tarihi sahte bir nüfus cüzdanı verdiğini sabit görmüştür. Zekinin 4 ay, 15 gün, Artinin de bir buçuk ay hapse konulmaları, Aşodun beraeti kararlaştırılmıştır.

Şişlide feci bir kamyon kazası

10 yaşında bir çocuk parçalanarak öldü

Dün akşamüstü, Şişlide Halâskârgazi caddesinde feci bir kamyon kazası olmuştur.

Saat on sekizde, Harbiye istikametinden gelen ve Şişliye doğru giden un çuvalları yüklü bir kamyon, Osmanbeyde «Kafkas» fırını önünde, bir çocuğa çarpmıştır. Çocuk, var hızla çarpma neticesinde ileriye fırlamış, yere yuvarlanmıştır. Kamyon tekerleği üstünden geçerek başını parçalamış ve beynini dağıtmıştır.

Biraz ileride durdurulan kamyonun şoförü Cemal yakalanmıştır. Vak'a, zabıtaca Adliyeye bildirilmiş ve adliye hekimi Enver Karan hemen kaza yerine gelmiş, cesedi muayene etmiştir. Neticede Şişli Çocuk hastanesinde götürülen cesedin gömülmesine ruhsat verilmiştir.

Çocuğun Ali oğlu 10 yaşında Fuad olduğu öğrenilmiştir. Tahkikata göre Fuad, elindeki lâstik topu kâh yere, kâh havaya atıp tuta tuta yalınayak koşuyormuş. Bu aralık hızla gelen kamyonun önünden kaçamamıştır.

Kaza yerinde keşif yapılmıştır. Vaziyete dair keşif raporu hazırlanacaktır. Vak'aya el koyan Müddeiumumilik, tahkikatı bu gün yürütecektir.

Kısa Haberler

★ Belediye İktısad müdürlüğü kazino ve açık yerlerdeki içkili mahallerin tarife işini tetkik etmektedir. Bu husustа Lokantacılar cemiyetinden de bir heyet davet edilerek malûmatlarına müracaat edilmiştir.

★ Üsküdar - İzmit yolunun Samandıraya kadar şose olarak inşası ihaleye çıkarılmıştır.

★ Belediye, buzun yüz paradan satılmak üzere bayiliğini ihaleye çıkarmıştı. Yapılan tetkiklerde buzun 3 kuruş otuz paradan aşağı satılamıyacağı anlaşılmıştır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Mehmedciğin sesi

Mehmedciği, size, bir daha anlatmağa lüzum var mı? Onu, her Türk bilir, bütün dünya bilir. Mehmedcik Türkün, Türklüğün timsalidir. Onun içindir ki Mehmedcikte kendi benzeğimizi, kendi varlığımızı, bu büyük milletin bütün meziyetlerini görerek onu öyle candan severiz. Mehmedcik, feragatin, fedakârlığın, itaatin, sadakatin, tahammülün, kuvvetin, sebatın, çalışkanlığın, cesaretin, kahramanlığın, merdliğin, vakarın, asaletin, bütün beşerî meziyetlerin hep bir arada toplanmış ve canlanmış bir timsalidir. Yani bir kelime ile faziletin tâ kendisi... Mehmedciği bir ilâh gibi severek Türklüğü sevmiş oluyoruz.

Onun yağız yüzünü her gün görüyoruz; onun asker kokusunu her gün duyuyoruz; fakat çelik sesini işitmiyoruz. Çünkü Mehmedcik az konuşur. O söz adamı değil; hareket adamıdır. Fakat buna rağmen, onunla bir an için konuşursanız, iki basit kelimesini işitirseniz, bütün kaygularınız, kuşkularınız silinir, azminiz, imanınız tazelenir.

Birinci Ordu müfettişi muhterem general Fahreddin Altayın misafiri olarak Trakyada dolaştığım ve hakikaten orduyu vazife başında gördüğüm gün Mehmedciğin sesini de yakından duydum. İkinci İnönü zaferinden, Birinci [illegible] sonra, 11 nisan 1921 de kazanılan [illegible] pınar muharebesinin [illegible] o zaman Ebedî Şef Atatürkün o zaman kumandanı [illegible] pınardaki kuvvetlere kumandan [illegible] Refet Paşaya (şimdi İstanbul [illegible]) olan muhterem emekli general [illegible] güzel bir [illegible] ği tebrik telgrafının unutulmaz [illegible] vardır ki onu bir türlü unutamam [illegible] türk, bu telgrafında «Türk ordusu bir volkan gürültüsünü andıran bir velvele ve heybetle sahnei tarihe yeniden [illegible]» diyordu. İşte Trakyada Mehmedciğin [illegible] sesini duyduğum zaman, [illegible] güzel cümleyi hatırlamıştım. Çünkü Mehmedcik «gökgürültüsünü andıran bir velvele ve heybetle» konuşuyordu.

Orgeneral bir tesisler gruplarına [illegible] betçilerine kumanda eden bir [illegible] nın mıntakasını anlamak için [illegible] kimin, şurası kimin?» diye sordu. O zaman bütün bu modern [illegible] daha kuvvetli olan, çünkü [illegible] veren Mehmedcik:

— Burası da benim komutanım! da benim komutanım!

Derken «benim» sözünün heceleri rinde öyle bir kuvvet ve sadakat ruyordu ki, bütün Türkelinin [illegible] duğu ve «benim» dediği yerleri [illegible] mek için canını vermeğe hazır [illegible] apaçıktı. Mehmedciğin, Türklüğün [illegible] lesi olan göğsünden fırlayan [illegible] gürlemesini duyup da heyecanlanmamak kabil değildi. Onun içindir ki [illegible] ya ziyaretime aid notlar arasında [illegible] medciğin sesi» en başta yer [illegible].

Ankarada, Radyo müdürlüğüne [illegible] edilmiş olan kıymetli arkadaşım [illegible] dad Nedim Tör bana radyoda [illegible] istediği yeniliklerden bahsederken [illegible] yoda Mehmedciğin sesini [illegible] işittirmeğe de büyük ehemmiyet [illegible] diğini söyledi. Onun rublara kuvvet [illegible] recek olan gür sesini, erkek sesini [illegible] pimize, bütün memlekete işittirmek [illegible] şebbüsünü çabuk neticelendirmesini [illegible] Vedad Nedim Törden rica ederim [illegible] aslan kükreyişini duymağa ihtiyacımız vardır.

ACIKLI BİR ÖLÜM

Armatörler Birliği reisi Sadıkzade Rıza Beyin kardeşi Deniz Ticaret mektebi talebele - rinden Sedad Sadıkoğlu müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak 18 yaşında hayata gözlerini kapadı.

Cenazesi bugün saat yarımda Sultantaşta Serencebey yokuşu, Çitlenbik sokağındaki evlerinden kaldırılarak öğle namazı Beşiktaşta Sinan camiinde kılındıktan sonra Yahyaefendideki aile kabristanına defnedilecektir. Mevlâdan rahmet diler, ailesine de taziyetler ederiz.

Küçük hikâye

Harb dönüşü

1919 senesi sonbaharında idi. Pendikteki bir arkadaşımı ziyarete gidiyordum. Haydarpaşadan trene binerken boş bir kompartıman seçmiş, penceresinin önünde gazetemi okumaya dalmıştım. O zamanın vagonları, şimdiki gibi ortası geçidli değildi. Kompartımanlar birbirlerinden tamamen ayrı idi. İki tarafındaki yan kapılardan içeriye girilip çıkılırdı. Onun için kendimi emniyette sayıyor, gideceğim yere kadar tekbaşıma seyahat edeceğimi umuyordum.

Bir aralık hızla açılan kapının gıcırtısını dışarıdan akseden gürültülü bir mükâleme takib etti. İki tren memurunun yardımile bacakları sakat bir adam basamağa çıkarıldı. Sonra koltuk değneklerine dayanarak yavaş yavaş karşıma gelip oturdu. Eski bir asker olduğu pek belli, iri kemikli kırmızı yüzlü ve temiz bakışlı, kucağı paketlerle dolu, bir Anadolu uşağı arkasından yetişti:

— İşte beyim, dedi, bunlar şekerleme, bu bebek, öteki trampet, beriki de acıbadem kurabiyeleri, şu da şamfıstığı...

— Peki oğlum, teşekkür ederim...

— Güle güle beyim... Ben yarın gelirim...

Anadolulu delikanlı kapıyı çekip gitti. Ben, yol arkadaşıma baka kaldım.

Yüzü otuz beş otuz altı yaşlarında kadar gösteriyordu. Fakat saçları bembeyaz olmuş, fazla hareket edememesi yüzünden belinden yukarı kısmı nisbetsiz bir şişmanlık peyda etmişti.

Mendilini çıkarıp terini kuruladı. Hâline acındıran, yumuşak bir sesle:

— Yarım olmak çok fena şey!..

Dedi. Böyle bir söz işiteceğimi evvelden tahmin etmemiş olduğum için birdenbire şaşırdım, ne cevab vereceğimi bilemedim. Yüzümde tebessümle acı bir buruşukluk arası garib bir işmizaz peyda oldu.

Tuhaf şey!.. Bu gözler, bu yüz, hele bu ses, bana hiç de yabancı değildi. Onlara çok yakından aşina idim. Fakat muhakkak ki aradan epey seneler geçmişti.

O da beni müphem bir hatıranın düğümlerini çözmeğe uğraşan nazarlarla süzüyordu. Dayanamadım:

— Affedersiniz, dedim, sizi gözüm ısırıyor... Mutlaka bir yerde konuştuk, görüştük.

— Buna hiç şüphe yok. Fakat siz o zaman galiba henüz çocuk denecek kadar küçüktünüz... Onun için birden çıkaramadım...

— Ben buldum... Amcam Salim Beylere gelmiştiniz. Siz yüzbaşı Raif Bey değil misiniz?

— Ta kendisi... Lâkin ben de tahminimde aldanmadım. O vakit ancak on onbeş yaşında idiniz. Sonra ben binbaşı da oldum ama, heyhat!.. Çanakkalede bacaklarımı kaybedince birinci derece malûliyetle tekaüd oldum.

Bu sefer, eski tanışıklığın nazarlarımıza verdiği sıcaklık ve samimiyetle yeniden bakıştık.

Amcamın Feneryolundaki köşkünde gördüğüm delikanlı birden gözlerimin önünde canlandı. O zaman tığ gibi bir zabitti. Misafirler dağılınca, yengem, yüzbaşı Raifin peşinde koşan kızların sayısız denecek kadar çok olduğunu, fakat onun, nişanlısı Güzinden başka kimseye yüz vermediğini uzun uzadıya anlatmıştı.

Acaba, o aşk macerası nasıl bir neticeye müncer olmuştu? Bir dakika içinde en kuvvetli bir roman mevzuu beynimin içinde dolaştı. Okuduğum birçok hikâyeler ve dinlediğim birçok vakalar da zihnime hücum etti. İyi kalbli genc kızın, verdiği sözü tutarak, harb dönüşü malûl Raifle evlenmeğe muvafakat ettiğine kanaat getirdim. Sonra diğer bir faraziye dimağımı kavradı. Hüseyin Cahidin «Topal» ını hatırladım. Kahramanın tereddüd ve mahcubiyeti, genc kızın hoppalığı ve hercailiği belki de birleşmelerine mâni olmuştu. Fakat evli değilse, çocuğu yoksa, bu şekerler, bu oyuncaklar, bu hediyeler kime gidiyordu?

Kendimi tutamıyarak, ortaya şöyle bir lâkırdı attım:

— Allah bağışlasın, yavrularınız bu ağşam çok sevinecekler...

Bir anda yüzündeki çizgiler karıştı. Manevî yarasını deşerek onu mustarib ettiğime pişman oldum.

— Maatteessüf, dedi, evli değilim ki çocuklarım olsun!..

Derinden içini çekti ve ilâve etti:

— Beni tanıdığınız zaman amcanızın ahpablarından Faik Beyin kızı Güzinle nişanlı idik. İhtimal duymuşsunuzdur, kim bilir belki de haberiniz yoktur... Fakat harbden böyle döndükten sonra ona hürriyet ve serbestisini tamamen iade ettim. Çünkü izdivacda iki tarafın, yekdiğerinin küfvü olmalarına katiyetle kani olanlardan biriyim... Zavallı kızcağızı, hayatını benim gibi alil bir adama sırf merhamet ve acıma saikasile bağlayıp ebediyyen bedbaht olmasına muvafakat etmedim.

Sustu. Kahraman zabit haklıydı. Fakat macera, benim, fedakârlıkların mutlaka mükâfatlanması nazariyesine istinad eden şairane hülyama uymadığı için mahzun ve müteessir olmuştum.

— Peki, dedim, Güzin Hanım evlendi mi?

Dudaklarında zehirli bir tebessümün acı izleri belirdi:

— Evlendi, diye cevab verdi, biri erkek, öteki kız, iki yavrusu da var. Gördüğünüz hediyeleri onlara götürüyorum. Maltepede yakın komşuyuz. Gerek kocası, gerek eski nişanlım bana karşı çok samimî davranıyorlar. Hemen hemen günlerimiz beraber geçiyor. Annem, eski emirberim Hüseyin de Allah razı olsun, bacaklarımın yokluğunu hissettirmiyorlar. Hüseyin... İstanbula beni trene getiren delikanlı... Bu gece ona izin verdim. Çocukcağız kemşerilerile görüşsün... Bir parça nefes alsın!..

Ben meraklı, o hafifçe müteessir, tatlı konuşurken tren telâşlı telâşlı yutmaya verdiği soluklarla mesafeleri yutmuş, Bostancıyı bile geçmişti.

Birkaç dakika içinde Maltepeye gelmişdik. Eski zabite trenden inmesi için yardım etmek üzere ayağa kalktığım anda dışarıda inceli kalınlı birçok sesler işittim. Kompartıman kapısı açılınca:

— A... Burada imiş! diye bir bağırma oldu.

Uzun boylu bir erkek, güzel fakat mahzun yüzlü bir kadın, şakrak bir küçük kız ve haşarı bir oğlan... Sakat adam, dostlarının elini sıktı, yavruları kucakladı. Çocuklar, paketleri görünce:

— O... Raif amca bize neler getirmiş!

Diye haykırıştılar. Küçükler zıplaya hoplaya, erkekle kadın başları yerde, topal, koltuk değneklerini takırdata takırdata, hattın öbür tarafına geçtiler. Küçük bir kafile halinde yola düzüldüler.

NURİ REFİK

SON HABERLER

Siyasî Icmal

Fransanın kabul ettiği metalib!

Vişi'den bildirildiğine göre Mareşal Peten'in riyaseti altında toplanan Fransız kabinesi, Her Hitler'in Amiral Darlan'la yaptığı konuşmalarda Fransadan istediği şeyleri ittifakla kabule karar vermiştir. Fakat bu metalibin neden ibaret olduğu tasrih edilmediği gibi bunların mukabilinde temin olunan imtiyazların mahiyeti de bildirilmemekte, bunların zamanla hissolunması ve anlaşılması beklenmektedir.

Her Hitler'le Amiral Darlan arasında yapılan yeni anlaşmaların gizli tutulması, bunların Fransız halkına bildirilmesinden, yahud harice aksetirilmesinden endişe edildiğini de ifade edebilir.

Acaba bu anlaşmalar, Fransanın Almanyaya bir takım askerî mahiyette yardımlar yapmayı mı kabul ediyor? Bu takdirde, Fransa eski müttefiki olan İngiltereye karşı aşağı yukarı muharib bir vaziyet almak yolunu tutmuş olur ve bu vaziyet onun yalnız İngiltere tarafından değil, Amerika tarafından da fena bir muamele görmesine sebebiyet verir. Nitekim Almanların küçük hücum botları Fransadan geçirerek Akdenize çıkardıklarına dair yayılan şayialar, Fransanın Almanyaya askerî mahiyette yardımlarda bulunmağa başladığını hissettirmiş ve anlaşılan Amerikanın Vişi'deki sefiri Amiral Leahy de bu çeşid hareketlerin doğuracağı vahim ihtilâtlar hakkında Vişi hükûmetine ihtarlarda bulunmuştur.

Gerçi Almanyanın bugünkü vaziyeti Fransaya istediğini yaptırmasına müsaiddir ve Almanya dilediği takdirde bütün Fransayı işgal edebilecek kudrettedir. Fakat buna rağmen Fransanın bir takım imtiyazlar mukabilinde Almanyaya büsbütün teslim olması beklenmiyordu.

Yapılan anlaşmaların hakiki mahiyeti malûm olmadığı için bu yolda yürütülecek bütün mütaleaların tahmin hududunu aşmıyacağı muhakkaktır. Fakat bu tahminler, Alman siyasetinin inkişafına ve bu siyasetin gözettiği hedeflere istinad ediyor.

Almanyanın takib ettiği siyaset, İngilterenin Avrupa kıt'asile alâkasını kesmek ve bütün Avrupa kıt'asında «yeni nizamı» tatbik ederek İngiltereye yüklenmektir.

Bugün bütün Avrupada İngiltere yalnız İspanyanın ucundaki Cebelüttarıkta mevcuddur ve Almanyanın bir hedefi bu mühim mevkii de işgal ederek Akdenizin ağzına hâkim olmak ve böylece Akdenizin bu kapısını İngiltereye karşı seddetmektir.

İspanya tekbaşına bu maceraya sürüklenmek niyetinde olmadığını gösterdiği için, Almanyanın yardımcı bir ordu göndererek onu İngiltere ile harbe sevketmek istediği göze çarpıyor.

Bu ordunun Fransadan geçerek İspanyaya gitmesi lâzım.

Acaba Fransa buna da razı oldu mu?

Şimali Afrikadaki Alman ,ordusunu takviye için Fransanın Afrikadaki sabillerinden istifade etmek meselesi de bahis mevzuudur. Fransa bu yolda da Almanyaya kolaylık göstermeği kabul ettiyse bunun manası, Fransanın İngiltereyi Akdenizden uzaklaştırmağa yardım etmesidir.

Fransanın bu hareketi onun kendi istikbali bakımından neler hazırlayacaktır?

Vişi ricali herhalde bunu düşünmüş olacaklardır ve bunun için yapılan anlaşmaların tezahürünü beklemek lâzımdır.

Ömer Rıza DOĞRUL

Bütçe Encümeninde

Maliye Vekili Fuad Ağralı, varidat cedvelleri hakkında encümene dün izahat verdi

Ankara 14 (Telefonla) — Yeni mali yıl bütçesile alâkadar olarak Meclise verlien varidat kanun lâyihalarının encümendeki müzakereleri bugünlerde neticelenecektir. Encümen, Maliye Vekili Fuad Ağralıdan da alınan varidat cetvelleri ve ezcümle bazı vergilere yapılması mutasavver zamlar üzerinde izahat almıştır. Haber verildiğine göre, şekerden de kiloda 7 kuruş vergi alınacaktır. Ancak bu vergi 2 nisanda yapılmış olan on kuruş zammın içindedir. Bu zammın 7 kuruşu vergiye ayrılmakta ve üç kuruşu da pancar fiatlarına zammedilerek müstahsilin korunması için Şeker şirketine bırakılmıştır. Bu sebeble şeker fiatlarına yeniden zam icrası mevzuubahs değildir.

Kaymakamlar arasında yeni tayinler

Vali muavinimiz de İznik kaymakamlığına tayin edildi

Ankara 14 (Telefonla) — Anadolu hisarı nahiyesi müdürü Arif Oyan Meriç kaymakamlığına, Ege kaymakamı Rüştü Örer Kadirliye, Kadirli kaymakamı Kadri Özkazancı Egeye, Dörtyol kaymakamı Şevket Merzifona, Merzifondan Hamdi Kiper Dörtyola, Ceyhandan Suphi Aktay Safranboluya, Safranboludan adi Gidal Ceyhana, Kırşehir mektubculuğuna İnebolu kaymakamı Mithat Ural, Çiçekdağına Elbistan kaymakamı Baki Tankılıç, Hayrabolu, Hayraboludan Kâmran, Tarsus, İznik kaymakamı Fahreddin Önal Ayancığa, İstanbul Vali muavini Raşid Demirtaş İznik kaymakamlığına, Ayancık kaymakamı Necati Özlü Elbistan kaymakamlığına, Maçka kaymakamı Reşad Yücel Gelibolu kaymakamlığına, Nusaybin kaymakamı Mazhar Onut Maçkaya, Mapavri nahiye müdürü Hakkı Gencoğlu da Nusaybin kaymakamlığına tayin edildiler.

Çindeki meydan muharebesi

Yüzbinlerce Japon ve Çin askeri çarpışıyor

Şanghay 14 (a.a.) — Dört Çin eyaletinde yüz binlerce Çin ve Japon askeri şiddetle çarpışmaktadır.

Japon sözcüsünün beyanatına nazaran, Japonlar Şenking eyaletinde Şuki etrafında toplanmış olan iki Çin tümenine karşı taarruza geçmişlerdir.

Çunking Çin mahfillerinde bu hareketlere büyük bir ehemmiyet verilmektedir. Çünkü geçenlerde Japon Başvekili Prens Konoye, Çin hâdisesini halletmek için bütün gayretlerini sarfedeceğini söylemişti.

Japonlar her cephede ve bilhassa cenubi Şansi'de muvaffak olacaklarını ve orada 200,000 Çinlinin etrafında demir çemberin kapanmakta olduğunu beyan ediyorlar.

Köy enstitülerinde askerlik dersi

Ankara 14 (Telefonla) — Köy enstitülerinin askerlik dersleri mümkün olan yerlerde muvazzaf subaylar, mümkün olmıyan yerlerde ise korkomutanlıklarınca ehliyetleri tasdik edilmek şartile emekli subaylar ve yahud da Maarif Vekâletince tayin edilecek subaylık vazifesi yapmış yedek subaylardan sivil öğretmenler tarafından verilecektir.

Silezyada bir maden kazası

Berlin 14 (a.a.) — Stefani ajansın dan:

Silezyada kâin Neurode kömür madeninde vukua gelen bir grizu iştiali neticesinde bir galeri yıkılmıştır. Bir çok amele enkaz altında kalmıştır.

Konyada atletizm müsabakaları

Konya 14 (a.a.) — Dün burada yapılan ve alâka ile takib edilen atletizm müsabakaları neticesinde 100 metre koşuda liseden Kemal Aksur birinci 800 metrede Kuleli lisesinden Cevad Yazıcıoğlu birinci, 1500 metrede gene Yazıcıoğlu birinci.

Uzun atlamada Kemal Aksur birinci yüksek atlamada Kuleliden Nadi Eyüboğlu birinci.

Gülle atmada gene Eyüboğlu birinci, disk atmada gene Eyüboğlu birinci oldular. Takım tasnifinde Kuleli 22 puvanla birinci, lisemiz 14 puvanla ikincidir.

Milli Şefin imzalı fotografları

Dün Ankara Parti merkezine merasimle talik edildi

Ankara 14 (a.a.) — Bugün Cumhuriyet Halk Partisi Ankara merkez kazasının Işıklar caddesindeki binasında aziz Milli Şefimizin hediye ettikleri imzalı fotoğraflarının şeref mevkiine konulması merasimi vilâyet, nahiye idare heyetlerile ocak reislerinin ve diğer bir çok Partili davetlilerin huzurile yapılmıştır.

***

Ankara 14 (a.a.) — Bugün aldığımız telgraflar Çanakkale, Bulanık, Seydişehir vilâyet ve kaza merkezlerinin Parti ve Halkevlerine Milli Şef İsmet İnönünün hediye ettikleri fotoğrafilerin merasimle konulmuş olduğunu bildirmektedir.

Akdenizde bir haftalık harekât

İngiliz Amirallığı, İtalyan iddialarını tekzib ediyor

Londra 14 (a.a.) — Bahriye Nezaretinin tebliği:

6 ile 12 mayıs arasında deniz kuvvetleri, merkezi Akdenizde faaliyette bulunmuşlardır. Yapılan harekât esnasında Bingazi iki defa bombardıman edilmiş, muhtelif vapur kafileleri himaye edilmiştir. Bu harekât esnasında dokuz düşman tayyaresi düşürülmüş, bir düşman tayyaresi de hasara uğratılmış ve iki avcı tayyaremiz kaybolmuştur.

Mutad veçhile düşman tarafından ileri sürülen izam edilmiş iddialar hilâfına, harb gemilerimizin hiç birine hiç bir zarar olmamıştır. Bu suretle 6 ile 12 mayıs arasında deniz kuvvetlerimiz, Akdenizde ceman 16 düşman tayyaresi düşürmüşler, 6 düşman tayyaresini de hasara uğratmışlardır.

M. Ruzveltin oğlu Yunan Kralına babasının mektubunu götürdü

Kahire 14 (a.a.) — Yüzbaşı James Ruzvelt, Giride yaptığı kısa bir ziyaretten sonra Kahireye dönmüştür. James Ruzvelt, Giridde Elenler Kralına, Reisicumhur Ruzveltin bir mektubunu tevdi etmiştir.

Amerikanın yeni avcı tayyareleri

Nevyork 14 (a.a.) — Ünited Press ajansı bildiriyor:

Yeni Amerikan avcı tayyaresi «Thunderbolt» ki, saatte 375 milden fazla sürate maliktir. 8 mayısta Nevyorkta tecrübe edilmiştir. Bu tayyare seri halinde inşa edilmeğe elverişlidir ve bombardıman tayyarelerini 9.500 metre irtifalarda kovalamak üzere imal edilmektedir.

İsveç bataryaları Alman tayyarelerine ates actılar

Stokholm 14 (a.a.) — İsveç hava dafi bataryaları, dün, cenubi İsveçte Skane eyaletinde Limhamn istikametinde uçmakta olan iki Alman tayyaresi üzerine ateş açmışlardır. Alman tayyareleri, geri dönmeğe mecbur edilmiştir.

Konyada bir sergi

Konya 14 (a.a.) — Akşam Kız San'at okulunun tertib ettiği sergi dün açılmıştır.

Askerî vaziyet

Almanyanın 1941 de yapacağı harbler

Almanlar, ne yapsalar, Büyük Britanyayı istilâ mecburiyetinden kurtulamazlar, bu da birinci derecede atlantik muharebesini kazanmaya teveffuk eder

Yazan: Emekli General **H. Emir Erkilet**

Almanyanın, geçen 1940-41 kış mevsiminde en son gayretlerini sarfederek ve bütün kuvvet kaynaklarını kullanarak hazırlandığını biliyoruz. Gene Hitler'in ağzından duyarak biliyoruz ki, bu hazırlık münhasıran İngiltereyi bu sene mutlak yere vurmak içindir.

Hitler Büyük Britanyaya ilkbaharda müthiş bir harb vadediyordu. O, bu yıl İngiliz İmparatorluğunu Atlas Okyanusunda, Akdenizde, şimali Afrikada, Balkanlarda ve belki de Asyada şiddetle vurmayı tasarlamıştı. Filvaki İngiltere Balkanlardan, Süveyşten, Yakın doğudan ve Cebelüttarıktan çıkarılır, Hindistandaki vaziyeti sarsılır ve üstelik Büyük Britanya adası şiddetli ve devamlı bir denizaltı ablukası neticesinde aç ve malzemesiz bırakılabilirse mağlûb olur; bu suretle, Almanya 1941 de ancak harbin yarısını kazanabilir.

Çünkü, farzolunabilir ki İngiltere, anavatanı kaybetse bile onun kralı ve hükûmeti, meselâ Kanadaya giderek Birleşik Amerikanın yardımile harbe devam edebileceklerdir. Bunun için de ellerinde İngilterenin en büyük askerî kudreti olan donanma ile hava ve kara ordularının kurtarılabilecek olan bakiyeleri kalabilecektir. Alman güdücülerile bizzat Hitler'in bu hususta bir şüphe ve tereddüdleri olacağı da düşünülemez. Nitekim Alman Führer'i, Rayştagda söylediği son 4 mayıs nutkunda gelecek harb yılında yani 1942 de Alman askerinin eline daha mükemmel silâh verileceğinden bahsetmiş ve bununla, ayni zamanda, teslihat ve askerî teşkilât itibarile Almanyanın bu yıl harb kudretinin uc noktasına vardığına ve bundan sonra düşmeğe mahkûm bulunduğuna dair yürütülen faraziyelere cevab vermek istemiştir.

Fakat ne olursa olsun Almanya, bu yıl en kuvvetli ve müthiş düşmanı olan İngiltereyi altetmek azmindedir. Bu sebeble o, şimdi bütün askerî, sınaî ve siyasî kudret ve kuvvetile bu maksad için çalışmaktadır. İngiltereye ölüm darbesi şüphe yok ki ancak Atlantikte ve bizzat Büyük Britanya adasında indirilebilir. O halde, Alman bakımından, Atlantik muharebesinin hedefi, İngiltereye işleyen vapurları batırarak Büyük Britanya adasını tecrid etmek ve bu suretle İngilteredeki İngiliz halk ve ordusunu aç ve malzemesiz bırakarak teslime mecbur etmektir. Almanların bu yıl hedeflerine ne varacakları ve ne de varamıyacakları hiçbir kimse tarafından kat'iyetle iddia olunamaz. Bugün için tespiti kabil olan şey, sadece Almanların, İngilizleri düşündürecek ve Birleşik Amerikayı telâşa düşürecek kadar nakliye gemisi batırabilmekte ve İngilizce konuşan dünyaca buna karşı ciddî çareler düşünülmekte olduğudur.

Alman, İtalyan ve işgal altındaki memleketler tezgâhlarında yapılan denizaltıların sayısı arttıkça ve çok uzak yollara Alman Stuka uçaklarının imalâtı ziyadeleştikçe Atlantik muharebesi İngiltere aleyhinde gittikçe şiddetlenecektir. İngilterenin bu muharebedeki zâfı, nakliye gemisinden ziyade kâfi miktarda refakat harb gemilerine (bilhassa muhriblere) malik olamamasından ileri gelmektedir. Bu sebeble o, Amerikanın yalnız nakliye gemilerine değil, muhriblerine de şiddetle muhtacdır.

Fakat Amerika, İngiltereye yapacağı bütün yardımları harbe girmeğe mecbur olmadan yapmalıdır Çünkü harb hazırlıkları tamam olmadan iki cepheli bir harb, Amerikanın menfaatlerine uymadıktan başka onun mevcudiyeti için de tehlikeli olabilir. Bu sebeble, ancak bir kaç sene sonra bitecek olan harb hazırlıkları tamamlanmadan Amerikanın harbi göze alması ancak Japonya tarafından bir harbe maruz kalmıyacağına kat'i kanaat hasıl ettiği takdirde düşünülebilir, ki bunun ne derece mümkün olduğu simdi bilinemez.

Almanlar, bir taraftan bütün kış hazırlandıkları Atlantik muharebesine, Hitler'in bildirdiği gibi vaktinde yani ilk baharda, aşikâr bir intizam ve sistem dairesinde başlarken diğer taraftan Balkanlarla şimali Afrikaya uzanmaya başladılar. Biribirinden ayrı ve uzak olan bu iki sahada Elenlerle İngilizler muvaffak ve muzaffer mevkiinde idiler. Filvaki Elenler İtalyanları Arnavudluk dağlarının içine doğru geri atarak manen de tefevuku ele almış ve İngilizler İtalyanın bir çeyrek milyon kuvvetindeki doğu Libya ordusunu esir ve imha ederek Bingazi eyaletini zaptetmiş bulunuyorlardı.

Almanların, Balkanlarda, Macaristandan Rumanyaya ve buradan Bulgaristana ilerlemeleri neticesi Yugoslavya ve Yunanistan tehlikede idiler. Bu sebeble İngiltere, Mısır - Libya hareket ordusunun büyük kısmını Yunanistana nakle mecbur kaldı. Bu suretle Bingazi eyaletinde ancak bir liva kadar İngiliz zırhlı kuvvetile pek az piyade kalmıştı. Fakat İngiliz kumandanlığı yakın bir Alman - İtalyan taarruzunu asla ümid etmiyordu. Çünkü İngiliz donanmasının Libya ile İtalya arasındaki deniz yollarına tamamile hâkim olduğu farzolunuyordu.

Bu düşünceler yanlış çıktı ve Almanlar bu hâdiseden istifade ederek küçük bir seferî motörlü kolordu ile takviye ettikleri yeni İtalyan Libya ordusunu Sirenaikanın geri alınmasına sevkettiler ve muvaffak oldular. Ancak bu sefer, Mısır tehlikede kaldığından İngilizler Yunanistana sevkettikleri, zaten kâfi olmıyan, kuvvetlerden bir kısmını şimalî Afrikaya acele geri getirdiler. Mütebaki kısım ise Sırb ve Yunan ordularile birlikte Balkan yarımadasında mağlûb oldu. Almanlar da Balkan yarımadasını en cenubdaki Mataban burnuna kadar işgal ettiler.

Ondan sonra Almanların, hayrete değer bir surette ve İngiliz Akdeniz donanmasının mevcudiyetine rağmen şimali Egede adadan adaya atlayarak Sakızı dahi zaptettikleri görüldü. Onların buradan Sisamı da sıçrayarak Selânik ile İtalyanların 12 adaları arasında bir merdiven kurmk istemeleri de mümkündür Çünkü ancak bu suretle Suriyeye uzanmak ve Irak hareketlerine ciddî surette müdahale etmek kabildir.

Fakat Suriye ve Iraka en iyi ve emin kara yolu Mısır-Süveyş - Filistin üzerinden gider. Almanlar ise şimdi Sol lumda bulunduklarından bu yol, onlar için en tabii, en kolay ve hatta en kısa olmak gerektir. Ancak bir Mısır seferi için mevsim fazla ilerlemiştir. 45 derece sıcak ve susuz bir çöldc harb ve hareket tabiatile pek güçtür. Ayni zamanda bu hareketi yapabilecek Alman kuvvetleri henüz doğu Libyada hazır ve kâfi miktarlarda görünmüyorlar. İtalyan ordusunun bir Mısır seferini yalnız basına veya gavrikâfi yardımcı Alman kuvvetlerile beceremiyeceği ise, şimdi Tobruk önünde bir daha sabit oldu. Almanlar İtalyanlarla yola çıktıklarına her halde pişman olmuşlardır.

İngilizler de, Mısıra her taraftan kuvvet getirmek için vakit buldular. Bundan başka Amerikanın Kızıldeniz yolile ve doğrudan doğruya Mısıra her türlü harb malzemesi göndermesi buranın müdafaası için pek ehemmiyetlidir. Bununla beraber Almanlar, en geç önümüzdeki sonbaharda Mısıra yeniden taarruz için hazırlanacaklardır.

Bu hazırlığın siyasî kısmı gerek Vişi Fransasile ve gerek General Franko ile yapılan müzakereler neticesinde muvaffakiyetle bitmiş gibi görünüyor. Çünkü Fransanın Tunus liman, yol ve demiryollarından istifade Almanlar için bir zaruret halidedir Filvaki onlar, ancak Tunus yolile şimali Afrikaya emniyetle ve istedikleri kadar asker gönderebilirler. Tunusa yığılabilecek büyük bir Alman ordusu ise hem Septe boğazını ve hem de Süveyşi zapta imkân bulur.

Cebelüttarığın Almanlarca zaptı ise ancak İspanyanın yardımile veyahud sadece yol vermesile mümkündür. Septe boğazının şimal sahilinde Cebelüttarık ve Tarifa, cenub sahilinde de Centa ve Tanger Almanların eline geçer ve buralara uzun menzilli toplar konursa Akdenizin batı kıyısı İngilizlere kapanır. Doğu kapısını teşkil eden Süveyş de alınırsa İngilizler Akdenizden çıkar. Fakat Büyük Britanya adası ayakta sağlam durdukça İngiltere mağlûb olmaz. Onu mağlûb etmek için Atlantik muharebesini kazanarak Büyük Britanyayı zaptetmek lâzımdır. Almanlar her ne yapsalar, Süveyş ve Cebelüttarığı zaptetseler, hattâ Sovyet Rusyayı Basra ve Hindistana sürebilirler, İngiltereyi mağlûb etmek için Büyük Britanyayı zapt ve istilâ mecburiyetinden kurtulamazlar. Bu da birinci derecede Atlantik muharebesini kazanmıya tevakkuf eder.

H. E. Erkilet

Mağşuş afyonlar

Ofis, bir defaya mahsus olmak üzere mubayaa ediyor

Mağşuş ve yuğrulmuş afyonların bir defaya mahsus olarak mubayaası için Toprak Mahsulleri Ofisine emir verilmiştir. Mağşuş ve yuğrulmuş afyonların bir defaya mahsus olarak mubaayası hakkında verilen karar, sırf bu şekilde afyona sahib olanların hataları yüzünden memleket servetinin ve bu işe yatırılmış olan sermayenin heba olmaması için ittihaz olunmuştur. Bundan sonra mağşuş ve yuğrulmuş afyonlar kat'iyyen alınmıyacaktır.

Yuğrulmuş ve mağşuş afyonlar İstanbul ve Afyon Karahisarında Ofis şubeleri tarafından mubayaa olunacaktır. Miktar nekadar az olursa olsun bu mağşuş mallar tesellüm edilecektir. İstanbul ve Afyon Karahisar vilâyetleri haricinde olanların mal'arını ya bizzat veya bilvasıta teslim edeceklerdir.

Yuğrulmuş afyonların ince toplanmış olanlarına morfin derecesi başına 50, kabalara 37,5 ve mağşuş mallara 25 kuruş fiat verilecektir.

Mağşuş ve yuğrulmuş afyonlar en geç 10 hazirana kadar kabul olunacaktır.

M. Matsuoka, Amerikan ve İngiliz sefirlerile görüştü

Tokyo 14 (a.a.) — Avrupa seyahatinden dönelidenberi Hariciye Nazırı Matsuoka ilk defa olarak çarşamba sabahı İngiliz ve Amerika sefirlerini ayrı ayrı kabul etmiştir. Birleşik Amerika devletleri büyük elçisi Grew, Hariciye Nezaretine saat 10,30 da gitmiştir. Bir saat sonra da Büyük Britanya elçisi Craigie, Japon Hariciye Nazırını ziyaret etmiştir.

Ders yılı başı tabirinin izahı

Ankara 14 (Telefonla) — Ders yılı başı tabirinden hangi tarihin kasdedildiğinde tereddüde düşülmemesi için Maarif Vekâletince alâkadarlara şu noktalar bildirilmiştir:

Ders yılı başı, talebeler için derslerin başlıyacağı günden, öğretmenler için derslerin yaşlıyacağı günden bir hafta evveli, başöğretmenler için de 15 gün evvelinden itibar edilecektir.

Hadiseler Arasında FELEK

Havadan sudan...

Havadan sudan görüşelim. Böylelikle suya sabuna dokunmamış oluruz. (Çünkü yalnız suya dokunmak, suya sabuna dokunmak değildir.)

Mayıs, güzel gidiyordu. Bir yağdı, bir açtı. Ilıkça bir hava... Ne âlâ!.. Herkes:

— Artık bahar geldi! diye sevindi

Yalan da değil! Bahar geldi ama pek sulu geldi... Evvelki gün başlayan yağmurlar, dün dolu ile karışık vahim şekil aldı. Yağmurdan kaçanlar doluya tutuldular...

— Canım sen de her şeyden şikâyet edersin! diyeceksiniz.

— Gözünü seveyim! Yağmurdan da mı şikâyet etmiyelim?

— Ya Cenabı Hakkın azametine dokunursa?

— Dokunmaz!.. Yağmura lâf etmenin günahı yoktur. Hem doğru dürüst yağan yağmura kimin ne dediği var? Bizim şikâyetimiz doludandır kardeşim, rahmetten değil.

— Dolu olmasın da boş mu olsun? Adamın, kafanın, cebin, cüzdanın, lâfın boşu bab tutulmaz da... neden yağmurun dolusuna itiraz edilir?

— Safsata yapıyorsun dostum! Sen doluya tutulmamışsın... Dinle de bir Bektaşi fıkrası anlatayım...

Bir fakir Bektaşi akşam nevalesi olarak meyhaneden aldığı yüz dirhem rakısile dergâha dönerken yolda doluya tutulmuş. (Hem yoğmurdan kaçarken değil.) Birdenbire bastıran dolunun taneleri irileştikçe irileşmiş ve Bektaşi dervişi bir yere sığınmaya vakit bulamadan bir iri dolu, şişesini kırıp rakıyı boşaltmış.

Şişenin kırılmasından pek münkesir olmuş olan Bektaşi önünden geçmekte olduğu kunduracının örsünü yakalayıp havaya tutarak:

— Rakı şişesini ben de kırarım; kabadayı isen bunu kır da göreyim! diye meydan okumuş.

Her dolunun faydası vardır, bu doludan başka...

— Canım! Bahar bu! Biraz yağışlı olur. Her şeyden şikâyet etmesene!

Nasreddin Hocanın:

— Bahar havasına kimin ne dediği var? dediği gibi bizim de bahar havasından şikâyetimiz yok. Fakat lâf aramızda sayfiyedeyiz. Sayfiye yollarının da aslı tıpkı Bektaşi dervişi gibi toprak olduğu için su ile oynamaya pek gelmiyor, çamur oluyor. Çamur iki şeyi yükseltir. Biri paça ve etekleri, diğeri şoförlerin burnunu... Biraz yağışlı havada karşıyaka şoförleri çamurlu yollara müşteri almazlar. O zaman gayret «dayı»ya düşer. İşte hep onun için fazla yağıştan şikâyet ediyorum. Yoksa bazılarının sandıkları gibi ahmak ıslatan yağıyor da ondan korktuğumdan değil!

B. FELEK

Acı bir kayıb

Şehir Meclisi ikinci reisi dün vefat etti

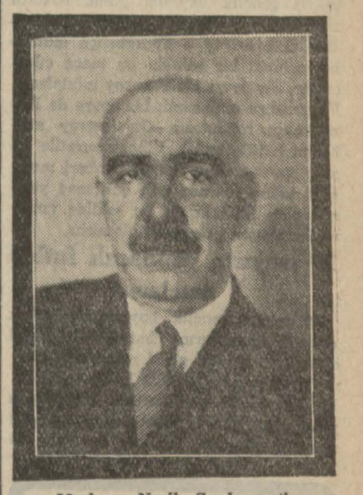

Merhum Necib Serdengeçti

Şehir Meclisi ikinci reisi Necib Serdengeçti, müptelâ olduğu kanserden dün vefat etmiştir. Cenazesi bu gün Beyoğlu Zükûr hastanesinden kaldırılarak Belediye önünde ufak bir tevakkuftan sonra öğle namazı Beyazıd camiinde kılınarak Bakırköyündeki ailesi makberesine defnedilecektir.

Necib Serdengeçti 1920 senesindenberi Şehir Meclisinin ikinci reisliğini yapmış ve Parti idare heyeti azalığında çalışmıştı. Kendisi 60 yaşında idi. Eczacı mektebinden mezundur. Şehrimizde ilk defa olarak eczayı tıbbiye satış teşkilâtlandırma işini yapmıştır.

Kederli ailesine tazlyetlerimizi bildirir, merhuma Tanrıdan rahmet dileriz.

Umumî Meclis azasını davet

İstanbul Vali ve Belediye reisliğinden:

İstanbul Umumî Meclisi birinci reis vekili Necib Serdengeçtinin vefat etmiş olduğu teessürle öğrenilmiştir. Merhumun cenazesi 15 mayıs 1941 perşembe günü saat 11,30 da Beyoğlu Zükûr hastanesinden kaldırılarak, cenaze namazı öğle vakti Beyazıd camiinde kılınacak ve Bakırköyüne götürülerek aile makberesine tevdi olunacaktır.

İstanbul Umumî Meclisi azasının cenaze merasiminde hazır bulunmaları rica olunur.

Sucuk imalâthanesinden çıkan yangın

Dün sabah saat 6,45 te Beyoğlunda Tarlabaşında 26 numaralı apartımanın birinci katındaki sucuk imalâthanesinde bir yangın başlangıcı vukua gelmiştir. Yangın, imalâthanedeki sucuk pişirilen ocakta biriken kurumların tutuşması neticesinde vukua gelmiş, vaktinde yetişen İtfaiye tarafından süratle söndürülmüştür. Maamafih imalât - hane 10 bin liraya sigortalı bulunduğundan yangın hâdisesi etrafında tahkikata devam edilmektedir.

Bir AŞK UÇURUMU

Edebî roman — 45 — Mahmud Yesari

— Elbette benim... Başka kim olacak... Hava, zehir! Hava, zehir...

Remziye, Fikriyi mutfağa almıştı. Omuzlarından tuttu, gözlerine baktı:

— Fikri, sen, bu günlerde güzelleşmişsin, ne oldun?

Fikri, içten bir burkuluşla güldü:

— Rahattayım biraz...

Remziyenin soluk gözleri ışıklanmıştı:

— İş buldun mu?

Fikri, göğsünü gererek:

— Hemen hemen, dedi.

Genc kız, geniş bir ohla, yerine oturdu:

— Aman, ne iş olursa olsun, tek aylak durma da..

Fikri, kuvvetle konuşuyordu:

— Bir kaç iş var. Aralarında, hani, şöyle bir seçme yapıyorum, anlıyorsun ya?.. Müşteri kızıştırmak kabilinden.

Sesinin ahengine kendini kaptırmıştı. Mutfağı körkör aydınlatan lâmbanın sarı ışığına, yüz elli mumluk ampul gibi bakıyordu:

— Seni, kaç gündenberi, ne aradım? Remziye, dolgun göğsünü, onun erkek göğsüne dayayarak:

— Oh! diye inledi Ya, benim, seni ne kadar aradığımı bilmezsin!

Fikri, onu kucakladı:

— Yavrum benim... Çocuğum benim!.

Genc kız, birden geri çekildi:

— Öf, kadın kokuyorsun!

Fikri, göğsünü gere gere:

— Evet... dedi. Kart karı kokuyor. Galatalı Şakir ağabey çok şükür...

Onu, tepeden tırnağa süzen genc kız; hükmünü vermişti:

— Sana, iyi bakıyorlar... Fikri... Sen, iş bulana kadar, buradan çıkma...

Gene söz arası çıkışmaktan kendini alamamıştı:

— Fikri, çamaşırların, ev kokuyor!

— Elbette!

— Neden, elbette?

— Elbette, çünkü; evde yıkayorlar da onun için...

Fikri, nezleli bir halde eve gelmişti. Boğazı yanıyor, genzi gıcıklanıyordu:

— Hava; çok soğuk!

— Yeni süeterin çok güzel!

— Şakir ağabeyin hediyesi...

— Şakir ağabey doğrusu, sana ağabeylik değil. analik etti, bu sırada...

Fikri, çocukça söyleyip gülmüştü:

— Bir ihtiyar kadın, işlerimize bakıyor!

— Sakın, yaramazlık etme?

— Ben mi?

— Ne tuhafsın Fikri, seni tanımıyanlar, kalıbına bakıp, hoyrat bir insan, sanırlar. Halbuki öyle, toy kalmışsın ki...

Bunu, Fikri de biliyordu:

— Çok toy taraflarım var, dedi.

Remziye, hemen önledi:

— Aman olsun... Sen, uğursuzluk yapamazsın, kanında yok!.. Olduğun gibi kal!

Fikri gideceği zaman, Remziye yalvardı:

— Havalar fena.. Her akşam gelemezsin. Ama, pek de arasını uzatma... Merak ediyorum.

— Çocuksun! Merak edecek ne var?

Genc kız, Fikrinin ellerini tuttu, gözlerini gözlerine dikti:

— Seni, benim elimden alacaklar, alıyorlar gibi geliyor...

— Hiç üzülmiyeceğin bir şey varsa, işte bu!

Remziyenin omzunu okşuyordu:

— Bu acı günlerde rahatım yerinde... Allah Şakir ağabeyden razı olsun.

Remziyenin, tekrar sesi titremişti:

— O, seni, içkiye alıştırır, diye de korkuyorum

— Bundan da korkun olmasın!

— 11 —

Fikri, Şakiri sormak için meyhaneye uğramıştı. Tezgâh başında meze tabaklarını tazeleyen çırak, onu görünce:

— Gelmedi, dedi.

Fikri, bir şey söylemeden çıktı, köşebaşındaki tütüncüye gitti, sordu:

— Ben, Galatalı Şakirin arkadaşıyım. Tütüncü hemen başını salladı:

— Fikri Efendisiniz, değil mi?

— Evet...

— Evde bekliyor.

Fikri uzaklaşacağı zaman tütüncü seslendi:

— Emanetiniz var, onu da alın.

Bir paket cigara uzatmıştı.

Fikri, günlerdenberi yaşadığı rahat, ılık havanın içinde alıklaşmıştı. Gene bir şey söylemedi, paketi cebine koydu, tütüncüye «baştan savma» eyvallah! dedi, yürüdü.

Lâpa lâpa yağan kar durmuş, sert bir ayazla yerler katılaşmıştı. Adımlarını denk atarak yürürken Fikri, sıcak, rahat eve kavuşmakta pek acele etmiyordu Orası sıcaktı. Orada karnı doyuyor ve rahat uyuyordu. Fakat Marikanın çukura batık baykuş gözleri hayalinde bir an canlanıverince, ayakları geri geri gidiyordu.

Rüzgâr, insanın tenine, cam kırığı gibi saplanıyordu. Fikri, Marikanın baykuş gözlerini hayalinden uzaklaştırdı, adımlarını açtı. Karnı da acıkmıştı; kendi kendine cesaret verdi:

— Ne var sanki? Bugünler de geçecek, Buldukça bunayorum.

Evin aralık bırakılmış kapısından girerken düşündü:

— Bugün, misafirler gelmiş ,gitmiş olmalı.

Loş merdivenleri ağır ağır çıktı, sofada Madam Marika ile karşılaştı. İhtiyar kadın, özür diler gibi, suç kendisininmiş de affettirmek ister gibi önüne bakıyor, ellerini uğuşturuyordu:

— Şakir ağabey, birazdan gelecek.

Arkadaşını evde bulamayışına Fikrinin canı sıkılmıştı Fakat ellerinin, tırnakları sızlayor, genzinde kaşınmalar oluyordu.

(Arkası var)

BULMACA

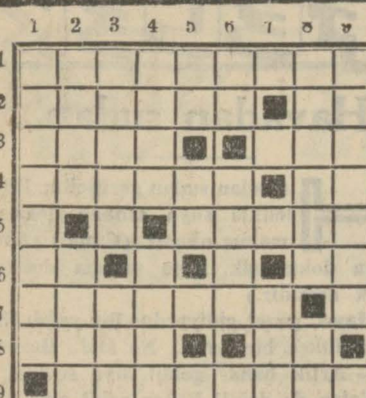

Soldan sağa:

1 — Sarfı nazar etmek. 2 — İmar etme, çocukların yemeğinin yarısı. 3 — Ters çevirirseniz «telâşçı» olur, bir sayı. 4 — Bir kadın isminin tersi, bazan «işte!» kelimesinin evveline gelir. 5 — Esnaf cemiyeti. 6 — Bir harfin okunuşu, uzuvlarımızdan. 7 — Çocukları sevindirir. 8 — Eski çubukların ucunda bulunurdu, bir musiki aleti. 9 — Giydiklerimizden.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Bir top oyunu. 2 — Boş yere israr eden, şehrimizde bir semt. 3 — Ters çevirirseniz Arabistanda bir memleket olur, eski rütbelerden. 4 — Bir ölçü, yukarı çıkanın aksi. 5 — Bir emir, bir renk. 6 — Bir emrin tersi, öğretmen. 7 — Köle. 8 — İtimada oldukça lâyık, nota. 9 — Eski bir pehlivanımız.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	L	O	S	T	R	A	C	I	■
2	E	D	A	■	İ	Ş	E	R	İ
3	K	U	M	S	A	L	■	A	S
4	E	N	İ	U	Y	A	N	■	T
5	R	■	A	D	E	N	■	S	İ
6	D	E	■	A	T	■	S	A	M
7	A	L	I	N	■	B	İ	N	A
8	■	E	Ş	■	K	A	N	A	L
9	İ	M	A	R	E	D	E	N	■

SPOR

Bu hafta yapılacak maçlar

Millî küme deplasman maçı için Fenerbahçe takımı bu gün, Galatasaray takımı da yarın Ankaraya gideceklerdir. İzmirden de Altayla Altınordu takımları cuma sabahı şehrimize geleceklerdir. Önümüzdeki cumartesi günü Ankarada Galatasaray Demirsporla, Fenerbahçe de Gençler Birliğile ilk karşılaşmalarını yapacaklardır. Ayni gün Şeref sahasında İstanbulspor Altınordu ile, Beşiktaş da Altayla karşılaşacaklardır.

Bugünlerde cezası bitmek üzere olan Melih de Fenerbahçe takımile beraber Ankaraya gidecektir. Gerek Ankarada, gerekse şehrimizde yapılacak olan millî küme maçları ayrı ayrı ehemmiyeti haiz oyunlardır.

Galatasaray - Fenerbahçe muhteliti Ankara muhtelitile oynıyacak

Bu hafta millî küme maçları münasebetile Ankarada bulunacak olan Galatasaray ve Fenerbahçe takımları, 19 mayıs gençlik bayramı günü, Ankara muhtelitile hususî bir maç yapacaklardır. Galatasaray - Fenerbahçe muhteliti orijinal bir şekilde bu maça çıkacaktır. Bir devre Galatasaray müdafaası, Fenerbahçe muhacimi; bir devre de Fenerbahçe müdafaası, Galatasaray muhacim hattile teşkil edilmek suretile bu maç oynanacaktır. Senelerdenberi muhtelit takım halinde pek çok maç yapmış olan iki takımın bu şekilde tanzimi hakikaten pek cazib olacaktır.

19 mayısta yapılacak futbol maçları

19 mayıs gençlik bayramına iştirak edecek sporcuların hazırlıkları ikmal edilmiştir. Büyük geçid resminden sonra Şeref sahasında dört kulüb arasında hususî maçlar yapılacaktır. Hazırlanan programa göre İstanbulspor Beyoğlu Gençlik takımile, Beşiktaş da Vefa ile karşılaşacaklardır.

HALLO JANİNE

Filmini yaratan:

MARİKA RÖKK

Ali Ferda
Yüksek Mühendis

A. Kemal
Fahriye Tünerin

9 - 5 - 1941 de nişanlandılar

BUGÜN Matinelerden itibaren:

İPEK sinemasında

2 büyük film birden

1 - KAHVECİ GÜZELİ

Büyük, musikili Türk filmi

2 - HAYAT GÜZELDİR

CLAUDETT COLBERT — JAMES STEWART

Zevkine doymadığınız.. Sorduğunuz.. Beklediğiniz.. 2 büyük film

BUGÜN MATİNELERDEN İTİBAREN

LÂLE sinemasında

1 - HOLİVUD OTEL

DİCK POWEL - ROSE MARY LAN

Aylarca nağmeleri kulaklarınızda, ihtişamı gözlerinizde, zevki kalblerinizde yaşıyacak büyük film

Seanslar: 3,40 - 6,30 - 9,30

2 - SON AKIN

«TÜRKÇE»

DİCK FORAN

Tarihleri yaratan, devirleri hazırlıyan, kahramanların heyecan dolu hayatından bir yaprak

Seanslar: 2.30 - 5,30 - 8,30

SARAY SİNEMASI

2 mükemmel süper filmden mürekkeb müntehab programı

Bir kaç gün daha gösterilecektir

BALALAYKA

NELSON EDDY - İLONA MASSEY

Seanslar: 3,20 - 6,30 - 9,30 da

MADENLER ŞEYTANI

CESAR ROMEO

Seanslar: 2,15 - 5 - 8 de

Cumartesi saat 12,15 ve Pazar 10,50 de tenzilâtlı matineler

17 mayıs CUMARTESİ akşamı

ŞEHİR TİYATROSU Komedi kısmında: Beşiktaş Ç. E. K. menfaatine

Yıllarca eşi görülmemiş ve görülemiyecek bir müsamere

HAZIM ve Şehir Tiyatrosu san'atkârı arkadaşları | **MUALLÂ** Sadi - Salâhaddin Pınar ve arkadaşları | **HALİDE** Pişkin ve arkadaşları | **İSMAİL** Dümbüllü ve arkadaşları

Biletler gişede satılmaktadır. Tel: 41819

Bugün Beşiktaş GÜREL sinemasında

3 film birden:

1 - 3 HARBİYELİ | 2 - CASUS AVCILARI

3 - KANUNSUZLAR DİYARI

İstanbul Defterdarlığından:

CİNSİ	Aded	Markası
Büyük pres makinesi	1	ZWICHEİN
Büyük el pres makinesi	1	Markasız
Ufak » » »	2	»
» » » »	2	HEİRO marka
» » » »	1	HEİNRİCH motörlü
Makab makinesi	1	Otomatik (A C G marka ve AUCREBLEİFİ marka
Büyük makas makinesi	1	Markasız
Torna tezgâhı	5	Muhtelif boy markasız
Plâniye makinesi	2	Markasız
Hesme pres makinesi	5	Muhtelif boyda
Lüverver tezgâhı	1	
Ufak makab makinesi	6	
Testere makinesi	2	
El baskısı	2	
Mengene muhtelif boy	30	
Ocak	2	
	16	kalem

Mercan Maliye şubesine kazanc vergisinden borçlu Belkis Gürdemirele aid olan Süleymaniye mahallesinde İsmetiye caddesinde 26 numarada Demir Sanayi Limited Şirketi fabrikasında hali faaliyette bulunan yukarıda cinsi ve miktarı yazılı makineler mumaileyhanın vergi borcundan dolayı tahsili emval kanunu hükümleri dairesinde alenî müzayede ile satılacağından taliblerin 20/5/941 tarihine musadif salı günü saat 10 da mezkûr fabrikada bulunacak olan Mercan Şubesi İcra Memuruna müracaat etmeleri ilân olunur. (3778)

Ankarada M. M. V. Fn. Sn. U. Md. den:

1 — M. M. Vekâleti Fn. Sn. U. M. lüğüne bir elektrikçi alınacaktır.
2 — Lise veya orta veyahud San'at okulu mezunu olacaktır.
3 — Elektrik ve motör işlerinde çalışmış olduğuna dair vesaik ibraz edecektir.
4 — Askerlikle alâkası olmıyacaktır.
5 — (50) yaşından yukarı olmıyacaktır.
6 — 25 mayısa kadar M. M. Vekâleti Fn. Sn. U. Md. lüğüne müracaat edecek talibler arasından imtihanla seçilecektir.
7 — Şimdilik yüz lira ücret verilecektir. «2386» (3757)

ASKERLİK İŞLERİ

Her sene mutad olan yedek subay yoklamalarına davet

Birinci tümen askerlik dairesi başkanlığından:

1 — Dosya ve kayıd numaralı yedek subayların her sene haziran ayında yapılmakta olan yoklamalarına 2 haziran 941 pazartesi gününden 30 haziran 941 pazartesi günü akşamına kadar kayıdlı bulunduğu şubelerce devam edilecektir.

2 — Her sınıf ve rütbenin yoklama muamelesi için şubelerine gelecekleri günler Askerlik şubelerince ayrıca ilân edilecektir.

3 — Mayıs ayında yapılan maaş yoklamasile haziran yoklamasının hiç bir alâkası yoktur. Yani mayıs maaş yoklamasını yaptırmak haziran yoklamasına gelmemeği icab ettirmez. Haziran yoklamasının kendisine aid hususatı vardır.

4 — Temmuz ayında yaş haddine uğrıyacak olan yedek subaylar dahi bu yoklamaya gelmek mecburiyetindedirler.

5 — Malûl dahi olsa bu yoklamalara yaş haddine uğramamış bütün yedek subayların gelmeleri lâzımdır.

6 — Bazı yedek subaylar yaş haddine uğradığından yoklamaya gelmemektedir. Bunlar hüviyet cüzdanlarına bu hususu işaret ettirmeleri lâzımdır.

7 — 1076 sayılı kanun mucibince haziran yoklamaları için kayıdlı bulunduğu şubelere ya bizzat müracaat etmek ve yahud taahhüdlü mektubla yoklamasını yaptırmak hususu tasrih edildiğine göre hasta bulunanların rapor göndermeleri maksada vefa etmez. Taahhüdlü mektub gönderenler ne gibi hususatı mektublarına yazacaklarını şubelerce yapılacak ilânlardan öğrenebilirler.

8 — Yoklamaya gelenler yoklamalarını yaptırmazdan evvel şube binalarına asılan ilânları okumaları rica olunur.

9 — 30 haziran 941 günü akşamına kadar yoklamaya gelmiyenlerle hiç bir şubeye kaydını yaptırmıyan yedek subaylardan 1076 sayılı kanun mucibince para cezası alınacağından herkesin yoklamaya gününde gelmelerini ve para cezasına duçar olmamalarını rica ederim.

***

Kısa hizmetlileri davet

Eminönü Askerlik şubesinden:

1 — Hiç askerî ehliyetnamesi olmıyan ve yüksek ehliyetnameli olanlar.

2 — Askerliklerini tam hizmetli olarak yaptıktan sonra lise ve daha yüksek mekteb mezunu olanlardan istekliler.

3 — Gayrimüslim tabib ve veterinerlerden (336 doğumlularla muameleye tâbi olanlar).

4 — Yukarıdaki maddelerdeki evsafı haiz muamelesi tekemmül etmiş kısa hizmetliler hemen sevkedileceklerinden 3 gün zarfında askerî ehliyetname, okul vesikası, diploması ve nüfus cüzdanlarile şubeye müracaat etmeleri, gelmiyenler hakkında kanunî muamele yapılacağı ilân olunur.

YENİ ESERLER

Resimli Çarşamba

Her hafta çıkmakta olan bu mecmuanın 3 üncü sayısı intişar etmiştir.

İstanbul Borsası, 14/5/941

Londra	1	Sterlin	5,22	
Nevyork	100	Dolar	130,—	132,20
Cenevre	100	İsv. Frc.	30,—	
Atina	100	Drahmi	0,9950	
Madrid	100	Peçeta	12,89	
Yokoha	100	Yen	31,0175	
Stokholm	100	İsveç K.	30,6275	

Zayi — 2552 numaralı maaş cüzdanımla «Saide» yazılı mührümü kaybetmiş ve yenisini çıkartmış olduğumdan eskilerinin hükmü kalmamıştır.
Şehremini Yayla caddesi No. 63 de
Saide İtko

Zayi — 3/7/929 tarihinde İzmir heyeti sıhhiyesinden aldığım askerî raporumu zayi eyledim. Yenisini çıkartacağımdan eskisinin hükmü olmadığı ilân olunur.
İstanbul Aksaray Millet caddesi 75 numarada Afyonlu Ömer oğlu
Ahmed Tanış

ÜROLOG OPERATÖR Prof.
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, Mesane, İdrar ve Tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya Aprt No. 2 Telefon: 42203.

Hazin bir ölüm

Geçen sene 1 mayısta vefat eden Alyanak Mustafa Paşa oğlu muharrir arkadaşlarımızdan doktor Cemil Süleyman Alyanağın kızı, Şeker İnhisarı memurlarından İlhan Alyanak bir ameliyat neticesinde vefat etmiştir.

Cenazesi dün Gureba hastanesinden kaldırılarak namazı Teşvikiye camiinde kılınmış ve Feriköy aile kabristanına tevdi edilmiştir.

On beş gün evvel de İlhancığın babası Cemil Süleymanın vefatının birinci ölüm yılını akrabaları kabrinde hatırlamışlardı.

Henüz 21 yaşında hayata gözlerini ebediyen kapayan zavallı İlhan, kendisini tanıyanlar tarafından çok sevilmekte idi. Kederdide aile ve akrabasına samimi taziyetlerimizi beyan ederiz.

Cezalandırılan esnaf

Dün yapılan kontrol esnasında Eminönü kazası dahilinde muhtelif beledî suçlardan 17 esnaf, Üsküdar kazasında da üç esnaf tecziye edilmiştir.

Üç araba sürücüsü ve üç araba sahibi de seyrüsefer talimatnamesine muhtelif şekillerde aykırı hareketten cezalandırılmışlardır.

Zabıtanın sıkı kontrolu, son zamanlarda hareket halinde bulunan tramvaylara atlamak suçundan cezalandırılanların miktarını mahsûs surette azaltmış bulunmaktadır.

Devamlı kontrol, tramvaylara atlayıp ve inmeği âdet edinmiş olanlara esaslı bir surette müessir olduğu gibi, bu şekilde vukua gelen kazaları da kısmen önlemiştir.

Taşla yaraladı

Galatada Arabcamiinde oturan Mehmedle gene ayni semtte oturan Hasan arasında eski bir meseleden kavga çıkmış ve Mehmed bir aralık yerden kaptığı iri bir taşla Hasanı başından yaralanmıştır. Hâdiseyi müteakib Mehmed yakalanmış ve Hasan tedavi altına alınmıştır.

İnsanları İdare San'ati

Muharriri: Henry Casson
Mütercimi: Ömer Rıza Doğrul

Herkesi alâkadar edecek mevzuları bulup herkesin anlayacağı lisanla yazmak, her muharrire nasib olmıyacak bir mazhariyettir. Fakat meşhur Casson'un «İnsanları idare san'atı» adile yazdığı eser hakikaten herkesi alâkadar eden ve herkes tarafından okunarak istifade edilecek eserlerdendir. Ana baba iseniz çocuklarınızı, çocuk iseniz ana babanızı ve arkadaşlarınızı, muallimseniz talebenizi, işçi iseniz patronunuzu, patronsanız işçilerinizi, tacirseniz müşterilerinizi, elhasıl hangi mesleğe mensubsanız mesleğinizle alâkadar olanları idare etmek, onlarla iyi geçinmek ve bu iyi geçinmeden iyi neticeler almak mecburiyetindesiniz. Casson'un bu eseri, bütün bu hususlarda size rehber olabilir. Eser herkese müfid olmayı gözetmekle beraber bilhassa iş hayatına ve iş adamlarına en büyük payı ayırmıştır.

Eserin muharriri diyor ki:

«Her insan tarafından unutulmaması icab eden hakikat, başkalarından gördüğü yardım sayesinde muvaffak olduğudur. Muvaffakiyet, kendi sermayemizin, kendi meziyet ve iktidarımızın semeresi olmaktan fazla başkalarının bizimle yaptığı işbirliğinin ve bize gösterdiği hüsnüniyetin semeresidir.»

Bu yüzden «insanları idare san'atı», her insanın ehemmiyet vereceği bir iştir ve onun için hiç bir kimse bu mevzuun haricinde kalamaz ve bu yüzden muharrir muhatablarını sayıyorken: «Tacirler, imalâtçılar, doktorlar, mühendisler, avukatlar, muharrirler, naşirler, çiftçiler, işçiler bu eserin muhatabları arasındadır.» diyor. Çünkü insanları idare san'atının şu veya bu şekilde halline yardım etmiyeceği hiçbir mesele yoktur. Çünkü her meselede beşerî bir âmil vardır. Ve bu beşerî âmili iyi kullanmak, onun bir engel olarak karşımıza dikilmesine mâni olur.

Eser, Ömer Rıza Doğrul tarafından çok güzel tercüme edilmiş ve İnkılâb kitabevi tarafından neşredilmiştir.

Okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

RADYO

Bu günkü program

8,00 Program
8,03 Haberler
8,18 Müzik (Pl.)
8,45 Konuşma
★
12,30 Program
12,33 Fasıl heyeti
12,50 Haberler
13,05 Fasıl heyeti
13,20 Müzik (Pl.)
★
18,00 Program
18,03 Orkestra
18,40 — 19,10 — 19,30 — 19,45 — 19,50 — 20,15 — 20,45 — 21,00 — 21,30 — 21,45 — 22,30 — 22,45 — 23,30

Bir muallimin vefatı

İstanbul Öğretmenleri Yardım Cemiyeti reisliğinden:

Cemiyetimiz azasından Cibali ... okulu türkçe öğretmeni ... aramızdan maalesef ebediyen ayrılmıştık. Kederli ailesine ve sayın ... lara taziyetlerimizi sunarız.

Teşekkür

Zevc ve pederimiz Sirkecide ... gazoz fabrikası sahibi Ligor ... maci'nin ölümü münasebetile ... ne bizzat iştirak eden veya ... ziyet suretile acılarımızı ... çelenk gönderen bilcümle ... dostlarımıza ayrı ayrı teşekkür ... sürümüz mâni bulunduğundan ... mimî teşekkürlerimizin ... gazetenizin tavassutunu rica ...

Karısı: Katerina L. Vaslamacı, Olympia V. Dimitriyadis, ... lâki L. Vaslamacı.

Cenaze levazımatı ... Telefon ...

Türkiye Eczacılar cemiyetinden:

Cemiyetimiz azasından ...

Bay Necib Serdengeçti vefat etmiştir.

Cenazesi bugün saat 11,30 ... lu Belediye hastanesinden ... caktır. Bütün meslektaşların ... vazifei ihtiramı ifaya iştirakleri ... lunur.

RUMANYADA NÜFUS SAYIMI

Ankara Rumanya sefaretinden tebliğ olunmuştur:

Rumanya halkının nüfus sayımı ... pılacağından, Türkiyede mukim ... mum Rumen tebaasının, kendi ... formalitelerini itmam ve ikmal ... dile Ankarada Rumanya sefaretine ve İstanbulda Rumanya ... Konsolosluğuna müracaatleri ... nur. Sefarethaneye veya Konsolosluğa bizzat müracaat edemiyecekler ... litelerini posta vasıtasile talep ... hare lâzım gelen malûmatı ... sonra taahhüdlü mektubla ... leri lâzımdır.

Türkiyede mukim Rumen ... sayımına 12 mayıs 941 de ... ve 27 mayıs 941 de bitecektir.

Bu müddet zarfında bütün ... tebaasının bu tebliğ mucibince ... etmeleri ve behemehal müracaat ... zım geldiği kat'iyyen ilân olunur.

18 mayıs 941 pazar günü akşamı saat 21 de
ŞEHİR TİYATROSU KOMEDİ KISMINDA
(Asım Baba) jübilesi
MÜNİR NUREDDİN Konseri
HALK OPERETİ
NAŞİD ve HALİDE PİŞKİN
Gişe hergün açıktır.

***

Beyoğlu HALK sineması Bugün
Matine 11 de gece 8 de
1 — GÜLNAZ SULTAN (Türkçe)
2 — CASUS İNTİKAMI (Avantür)
3 — ÖLÜM MARKASI (Kovboy)

***

YENİ HALK OPERETİ
(HALİDE PİŞKİN)
Birlikte
Pek yakında yeni yeni kadrosile yaz temsillerine başlıyor.

Misafirlerinize kahve yerine **KARAMELÂ GEMİL** İkram ediniz. Makbule geçer. Şekerci Hacı Mustafa ve Mahdumu Bahçekapı - İstanbul

İstanbul Belediyesi ilânları

Hesab İşleri Müdürlüğü kadrosunda münhal bulunan 15, 20.— lira maaşlı ve 50.— lira ücretli seyyar memurluklar için 21/5/941 tarihine musadif çarşamba günü saat 14 te lise ve 23/5/941 tarihine musadif cuma günü saat 14 te orta mekteb mezunu erkekler arasında müsabaka imtihanı yapılacaktır.

Aşağıda yazılı evsafı haiz olanların 20/5/941 salı günü akşamına kadar Belediye Riyasetine istida ile müracaat ederek istenilen vesaiki vermeleri ve tayin edilen gün ve saatte Belediye Merkez binasında hazır bulunmaları lâzımdır.

1) Türk olmak, 2) 18 yaşını ikmal etmiş bulunmak, 3) Askerlikle alâkası bulunmamak, 4) 30 yaşından yukarı olmamak.

İstenilen vesaik:

1) Hüviyet cüzdanı, 2) Askerlik vesikası, 3) Mekteb diploması, 4) Doğruluk kâğıdı, 5) 4,5 X 6 eb'adında dört kıt'a fotoğraf. (3771)

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

Muntazam posta seferleri, yolcu ve yük navlun tarifeleri değişmiştir. Yeni tarifeler 1 haziran 941 tarihinden itibaren tatbik edilmeğe başlanacaktır.

Alâkadarlar yirmi beşer kuruş bedel mukabilinde acentalarımızdan tedarik edebilirler. (3739)

İstanbul Deniz Komutanlığından:

Deniz Lisesinin birinci ve ikinci sınıflarile Deniz Gedikli okulunun birinci sınıfına talebe kayıd ve kabulüne 1 haziran 941 tarihinden itibaren başlanacak 10 ağustos 941 tarihine kadar devam olunacaktır.

İstanbulda bulunan isteklilerin Kasımpaşada bulunan Komutanlığımıza, taşrada bulunanların mahallî Askerlik şubelerine müracaatleri. (3749)

Beykoz Tümen Satınalma Komisyonundan

1 — Selimiye ambarında miadı dolmuş 3000 - 4000 çift er kunduraşı pazarlıkla satılacaktır.
2 — Talibler bu kunduraları her gün Selimiyedeki ambarda görebilirler.
3 — Münakasası 20/5/941 çarşamba günü saat 11 de Selimiyede yapılacaktır. (3740)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli 3900 (üç bin dokuz yüz) lira olan 10 ton arab sabunu 28/5/941 çarşamba günü saat 15 te Kapalı zarf usulile Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 292,50 (iki yüz doksan iki lira elli kuruş) liralık muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni günü saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır. (3658)

Muhammen bedeli (4500) lira olan 10000 kilo Dekistrin (26/5/1941) pazartesi günü saat (10,45) onu kırk beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki Komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (337) lira (50) kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar Komisyona müracaatleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler Komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (3652)

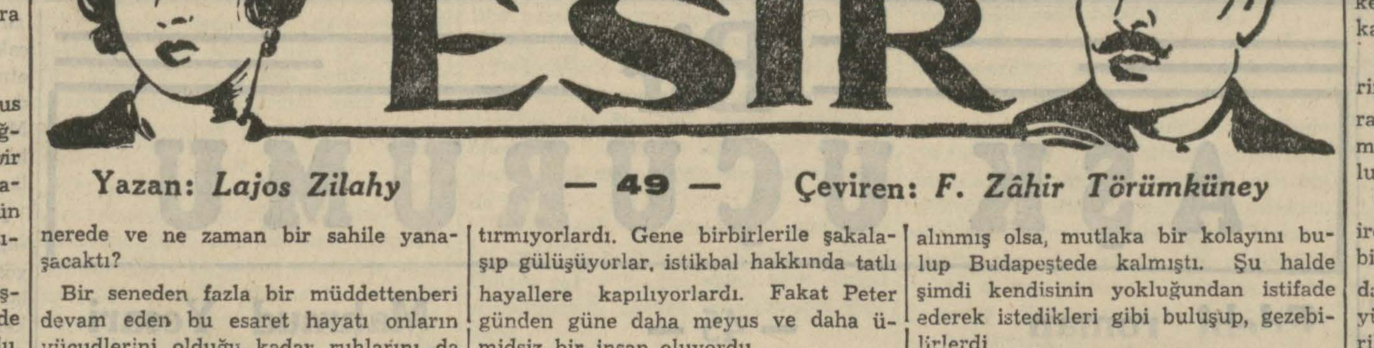

Yazan: *Lajos Zilahy* — 49 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Agnier o tarihte fransızca ders de veriyordu. Fakat talebelerinin hepsi de genc ve bekâr adamlardı. Bundan başka Agnier yanlarında kaldığı iki sene zarfında ayda üç, dört geceyi annesinin Budapeştedeki bir akrabasının yanında geçirirdi. Bu, akrabadan daima Amalia teyze, diye bahsederdi. Amalia teyzede kaldığı gecelerin ertesi günü ancak öğleye doğru eve gelirdi. Bu iki sene zarfında Miett, Amalia teyzeyi bir kerecik olsun görüp tanımağa fırsat bulamamıştı. Bütün bunlar, Agnier'nin o zaman da rahat durmadığına ve zannedildiği gibi temiz bir hayat yaşamadığına açık birer delildi.

Fakat nasıl olup da o vakit bunları anlayamamıştı. Miett şimdi buna hayret ediyordu. İnsanlar ne inanılmaz, ne sahte ruhlu mahlûklardı!.

Agnier kendisini genc eskisi gibi temiz ve ciddî bir kız olarak göstermekte devam ediyordu. Tavırlarında ve hareketlerinde öyle bir sadelik vardı ki; Miett çok defa bu kadın hakkında yanlış hüküm verdiğine inanacak gibi oluyordu. Fakat ortada cerhedilmez deliller vardı.

Artık Balaton'da daha fazla kalmak istemiyordu. Budapeşteye döndüler. Dört hafta bir rüya gibi geçti. Madmazel Agnier gitmekten bahsediyordu. Miett kalması hususunda ısrar etmedi.

Dört hafta evvel onu samimî bir arkadaş ve candan bir kardeş telâkkisile istasyonda karşılamıştı. Şimdi ise ondan tamamile bir yabancı gibi ayrılıyordu.

Tren hareket etti. Eve dönerken düşünüyordu. Bu kadın ona hiç bir fenalık yapmamıştı. Bilâkis burada bulunduğu müddet zarfında onu memnun etmeğe elinden geldiği kadar çalışmıştı. Böyle olmakla beraber şimdi ondan nefret ediyordu. Çünkü; bu kadın onun en kıymetli hazinesini, insanlara karşı olan itimadını çalmıştı.

VII

Günlerdenberi Ermak adındaki Rus vapurile İrtiş nehrinden yukarıya doğru gidiyorlardı. Gündüzleri parlak bir güneş, geceleri de açık bir mehtab vapura refakat ediyordu. Her geçen gün onları Tobolska biraz daha yaklaştırıyordu.

Peter vapurun baş tarafındaki küpeşteye yaslanmış, sarı suların üzerinde koşuşan beyaz köpükleri seyrediyordu. İçinde ağır bir sıkıntı vardı. Vapurun her dakika onu biraz daha uzaklara, biraz daha derinlere götürdüğünü hissediyor ve bu sonsuz uzaklıktan bir gün gelip geri dönebileceği hakkındaki ümidleri gittikçe zayıflıyordu. Esarete düştükleri günün üzerinden bir sene geçmişti. O tarihten itibaren onları oradan oraya sürükleyip duruyorlardı. Kief kışlasında öldürücü bir can sıkıntısı içinde geçen aylardan sonra bitmek, tükenmek bilmez bir yolculuk başlamıştı. Şimdiye kadar kaç Tatar köyünde ve kaç şehirde kalmışlardı. Burada köylerin, şehirlerin ne garib, ne kulağı tırmalıyan isimleri vardı... Çelyebiuski... Kurgan... Petropavlovsk... Tetyuş... Sizram... Bu Ermak vapuru nerede ve ne zaman bir sahile yanaşacaktı?

Bir seneden fazla bir müddettenberi devam eden bu esaret hayatı onların vücudlerini olduğu kadar ruhlarını da tahrib etmişti. Sırtlarındaki biricik elbiseleri lime lime olmuştu.

İlkbaharda bir gün sokakta yanlarına bir yahudi satıcı sokulmuş, ve Lublinin düştüğünü, Alman kıt'alarının Varşovaya doğru ilerlediklerini fısıldamıştı. Günlerce bu ümidle yaşamışlar, birbirlerine artık harbin bitmek üzere olduğunu temin etmişlerdi... Fakat başkumandanlıktan gelen bir emir, onların bu ümidlerini çabucak kırmış ve neşelerini kaçırmıştı. Bu emre nazaran esir subayların kılıçları alınacak ve apuletleri sökülecekti. Ayni zamanda esirler memleketin daha içerilerine sevkedileceklerdi.

Diğer arkadaşları hâdisatı olduğu gibi kabul ediyor ve kendilerini yeise kaptırmıyorlardı. Gene birbirlerile şakalaşıp gülüşüyorlar, istikbal hakkında tatlı hayallere kapılıyorlardı. Fakat Peter günden güne daha meyus ve daha ümidsiz bir insan oluyordu.

Hayat belki de hakikat değil, karışık bir rüyadan, dumanlı bir hayalden ibaretti... İrtiş... Ermak... Uzaklarda bir yerde Tobolsk... Bütün bunlar hakikat olabilir miydi?

Sarı suların üzerindeki beyaz köpüklere bakarken Neptünü hatırladı. Miett çıplak omuzlarının üzerine dökülmüş kızıl saçları, dudaklarında teshir edici tebessümile karşısında belirdi.

Ne zaman Miett'i düşünse aklına mutlaka Adam Mişka geliyordu. İçinde Miett ile bu genc adam arasında gizli bir münasebet bulunduğuna dair kökleşmiş bir şüphe yaşıyordu. Adam Mişka'nın babasının general olduğunu biliyordu. Binaenaleyh Mişka askere bile alınmış olsa, mutlaka bir kolayını bulup Budapeştede kalmıştı. Şu halde şimdi kendisinin yokluğundan istifade ederek istedikleri gibi buluşup, gezebilirlerdi.

Miett'in mektublarından birinde Olga'nın ölüm haberini okumuştu. Fakat bu haber onda hiç bir tesir uyandırmamıştı. Aylardanberi çektiği maddî manevî ıztırablar onu hodbin bir insan yapmıştı. Ruhunun derinliklerinde Olga'nın ölümüne karşı gizli bir sevinc bile duymuştu. Çünkü, bu kızın mevcudiyetini Miett için daima tehlikeli buluyordu. Onun ahlâk telâkkileri ve cemiyetin nizamlarına olan isyanı Peter'i ürkütmüş ve karısının onunla münasebetini kesmesini her zaman temenni etmişti. Bu itibarla bu kara haber onun için bir teselli olmuştu.

Vapurdaki günleri, böyle ruhî buhranlar içinde geçti. Nihayet bir akşamüzeri uzaktan Tobolsk şehri göründü.

Vapur geniş bir kavis çizerek iskeleye döndü. İskelenin üzerinde süngülü muhafızlar bekliyordu.

Akşam olmasına rağmen havada boğucu bir sıcaklık vardı. Süngülü askerler arasında şehrin dar ve pis sokaklarından ilerliyorlardı.

Tobolskun aşağı mahalleleri İrtiş nehrinin sahilinden uzanıp gidiyordu. Burada Tatarlar oturuyor ve evlerin hemen hepsi de tahtadan yapılmış bulunuyordu.

Tatar mahallesinden sonra resmî dairelerin bulunduğu biraz daha temizce bir mahalleye giriliyordu. Burada resmî daireler ve büyük binalar vardı. Etrafı yüksek taş duvarlarla ve kulelerle çevrili uzun bir bina bilhassa göze çarpıyordu. Burası eski bir hapisane idi. İçinde yüzlerce mahpus ve politika mahkûmu kapalıydı.

Yollar çok tenhaydı. Karşılaştıkları bir kaç adam onlara karşı bir alâka göstermek şöyle dursun, başlarını çevirip, yüzlerine bile bakmıyorlardı. Yalnız mahalle çocukları kafilenin peşine takılıyordu. Yan sokaklardan birinden bir Tatar kızı çıktı. Meraklı bakışlarla esirlerin geçişini seyretti.

Tobolsklular esir kafilelerine alışmışlardı. Aylardanberi buraya vapurlar mütemadiyen esir taşıyordu. Halk her yeni kafile geldikçe sinirleniyordu. Çünkü, şehir kalabalıklaştıkça hayat pahalılaşıyordu.

İrtiş sahilinde telörgülerle çevrilmiş muazzam bir meydanlığa esirler için barakalar yapılmıştı. Bu barakalarda binlerce Macar esiri yaşıyordu. Buraya Pod - Çuvası ismini vermişlerdi. Peter'leri evvelâ Pod - Çuvasına getirdiler. Fakat buradaki barakalar tıklım tıklım dolmuştu. Onları yerleştirecek yer bulamadılar. Erler orada kaldılar. Onları - on dört subay ve bir o kadar emir eri - daha öteye, gene İrtiş sahilinde bulunan ve bir zamanlar bir Tatar hanı olarak inşa edilmiş bulunan ahşab bir binaya götürdüler.

Burası pek hoş bir yer değildi. Dar koridorları loş ve sevimsizdi. Bahçesinde diz boyunu aşan gübreler birikmişti. Ağır bir koku binanın içlerine kadar sinmişti.

Kapının önünde durdukları zaman Bartha kendini tutamamış:

— Hay yerin dibine batasıca! diye bağırmıştı.

Odaların hali daha fecidi. Duvarlar da badanadan eser kalmamıştı. Tavanlar yağlı bir isle sıvanmıştı. Döşemelerin üzerindeki iri yağ lekeleri bilhassa bütün iğrenc bir manzara arzediyordu.

Mozeş burnunu tutuyor ve subayların yüzlerini buruşturarak odadan odaya dolaştıklarını gördükçe kıs kıs gülüyordu.

İlk geceyi, bahçede geçirdiler. Beraberlerinde getirdikleri battaniyeleri altlarına sererek uyudular.

(Arkası var)

Profesör Ziya Günün büyük teberruu

Üniversiteye yapılan «tesis» notere tasdik ettirildi ve bir idare heyeti seçildi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

ulâ Mardin ve Profesör Sıddık Sami Onarla görüştükten sonra, Profesör Sıddık Sami Onarı ve Noteri de alarak yanına gittim. Cerrahpaşa hastanesi başhekimi Esad ve asabiye mütehassısı Doktor Şükrü Hazım, göz profesör vekili Naci Bengisu hazır oldukları halde kendisile, arzusunun yerine getirilmesi için konuşmalarda bulundum. Kendisine arzedilen muhtelif şekillerden «ölüme bağlı olan tesis» şeklini tercih ettiğinden Noterce buna göre hazırlanan sened, kendisile şahidler tarafından dün saat 10 da imza edildi.

Tesisin maksad ve gayesi; Üniversitenin maddî ve manevî inkişafına yardım etmek ve Üniversite talebesile Darüşşafaka talebesinden müstahak olanlara tahsilleri esnasında yardımda bulunmak ve bu maksadla «Ziya Gün bursu» ve «Ziya Gün mükâfatları» ihdas edebilmektir.

Tesisin idare heyeti, Üniversite Rektörünün reisliği altında Üniversite heyetinin seçeceği iki Dekanla, yaşadıkları müddetçe Profesör Doktor Muzaffer Esad Güçhan ve Ziraat Bankası kontrolörlerinden Salâhaddin ve Emniyet Sandığı müdüründen mürekkeb olacaktır. Bu idare heyeti ayni zamanda vasiyeti tenfiz memuru sıfat ve salâhiyetini haizdir. Tesisin kasadarlığını Emniyet Sandığı ifa edecektir.

Gayrimenkulleri Mesreret otelile altındaki üç dükkândan, Rasimpaşa hanının ve Gündoğdu mağazası üstündeki hanın yarıya yakın hisseleri, Cağaloğlunda evi ve Yerebatan Sağlık Yurdu karşısındaki apartımandan ibarettir.

Gerek bu gayrimenkullerini, gerek menkul servetlerini ölüme bağlı olarak yaptığı tesise tahsis etmiş olduğundan ve kardeş çocuklarına hayatları müddetlerince verilecek aylıkları kendisi tayin edeceğinden, ancak kendisinin arzuları dairesinde infaz edilecektir.

Üniversiteden dün kendisine bu ilim müessesesi adına bir teşekkürname yazılmıştır. Namus ve iffetle çalışarak kazandığı serveti, kürsülerinde adını hürmetle andırdığı büyük ilim evine tahsis etmek suretile ebediyyen namını bırakmağa muvaffak olmuş olmasından dolayı, duyulan takdir hisleri bu teşekkürnamede bilhassa ifade edilmiştir. Vasiyetin infazı zamanında Üniversiteye büyük yardımda bulunanların başında Doktor Ziya Günün resmi yer alacaktır.»

Rudolf Hess'in firarı etrafında kopan velvele!

(Baştarafı 1 inci sahifede)

cesini tevlidden hlâi kalamıyacağı da aşikârdır.

Alman radyosunun hâdiseyi izah tarzı Hitler'in Hess'in bir kaçma teşebbüsünden pek ziyade korkmuş ve bunun için tayyareye binmesini menetmiş olduğunu sarih surette isbat ediyor. Buna binaen, ayni mahfillerde bazı Alman zimamdarları arasında siyasî ihtilâflar üzerine vahim siyasî ayrılıklar zuhur ettiği tahmin edilmektedir.

Rusya ile anlaşma siyasetine muhalefet

Hess'i tanıyanlar kendisinin komünizme karşı düşmanlıkta samimî olan nazilerden biri olduğunu teslim ediyorlar Bunun için Almanyanın Sovyetler Birliği hakkındaki siyasetinin birdenbire değişmesi bu siyasî ihtilâfların en mühim sebebi olabilir Hess'in Ribbentrob tarafından 1939 yazında akdedilen anlaşmayı kabul ettiği ileri sürülerek buna itiraz edebilir. Bununla beraber böyle bir itiraz da şu mütalea ile reddedilebilir. Hess o zaman Sovyetler Birliğinin zayıf olduğunu pek iyi biliyordu. Almanyanın müteakıb yaz garb cephesinde muzaffer olduktan sonra Sovyetler Birliğini mağlûb etmesi mümkün olurdu. Fakat İngiltereye karşı mücadelenin hududsuz bir surette devamı Sovyetler Birliğine hazırlanmak imkânını verdiği için Hess garb cephesinde zaferi beklemeden Sovyetler Birliğini henüz zayıfken vurmak lâzım olduğu kanaatinde bulunmuş olacaktı. Malûmdur ki Alman genelkurmayı bugün de vaziyetin böyle ve fakat altı ay daha geçince artık bunun mümkün olamıyacağı kanaatindedir. Buna binaen Hess samimî kanaatleri dolayısile yalnız İngiltereyi devirebilmek için Sovyetler Birliğine karşı mücadeleden vazgeçilmesi siyasetile kökünden mücadele mecburiyetinde kalmıştır. Böyle bir hattı hareket münasebetleri Hess'in emniyetini tehlikeli olacak şekilde zehirlemiş ve Hess de Roenm ile Strasser'in ve şüphesiz olarak Balbo - nun akıbetlerini hatırlamış olacaktır.

Çörçil Hess'le görüşmiyecek

Londra 14 (a.a.) — Reuter'in parlamento muharriri bildiriyor:

Başvekil M. Çörçil'in Rudolf Hess'i görmesi gayrimuhtemel telâkki edilmektedir. Hess'e yaralı bir harb esiri muamelesi yapılmaktadır. Hess'i görmeğe gitmiş olan Hariciye memurlarından M. Kirkpatrick, hâlâ Londraya dönmemiştir.

Çörçilin yakında Hess hakkında Avam Kamarasında beyanatta bulunacağı ümid edilmektedir.

Hess'in hattı hareketi hakkında rayic nazariyelerden bir tanesi, bu hattı hareketin, «Main Kampf» ta hazırlanmasına çok yardım etmiş olduğu iki tezden ilham almış bulunmasıdır. Bu iki tez şunlardır:

1 — İngiltere ile harbetmemek,
2 — Bolşevizm aleyhtarlığı.

Hess Hitleri, partiye ihanetle itham etmiş

Arkadaşlarının hepsinden daha idealist olan Hess, kendisini İngiltere ile harb ve Rusya ile pakt karşısında görünce, sanıldığına göre, tamamile hayal inkisarına uğramış ve binnetice Avrupada yegâne emin memleket olan İngiltereye kaçmıştır. Söylendiğine göre, Hess, bıraktığı mektubda, Hitler'i, partisini üzerine kurduğu prensiplere ihanet etmekle itham eylemiştir.

Hess'in İngiltereye, Almanyanın son nefesinde olduğunu söylemeğe geldiği hakkındaki düşünceler, herkes tarafından gülünc bulunmaktadır.

Hess'in, Almanyanın harb siyasetile derin anlaşmazlık halinde bulunduğundan ve belki de iki memleket arasında sulh şartları teklif edebilecek vaziyette olabileceğini sandığından dolayı, İngiltereye gelmiş olması ihtimali gayrivarid değildir. Fakat tebarüz ettirildiği veçhile, bu gibi tekliflerin İngilterede hiç bir tesiri olmıyacaktır ve İngiltere, harbi muzaffer sonucuna kadar takibe azmetmiş bulunmaktadır.

Nazi şefinin hastanesi muhafaza altında

Londra 14 (a.a.) — Londra Emniyet Dairesinin hususî şubesi memurları, bütün gün M. Hess'in yatmakta bulunduğu hastaneye giren bütün ziyaretçileri kontrolle meşgul olmuşlardır. Hastanenin kapılarına asker de ikame edilmiş bulunmakta ve içeriye yalnız girmeğe salâhiyettar insanlar alınmakta idi.

Berlinde mütalealar

Berlin 14 (a.a.) — Yarıresmî bir kaynaktan bildiriliyor:

İyi haber alan mahfillerden öğrenildiğine göre, Rudolf Hess, İngiltereye hareket etmeden evvel, oldukça uzun notlar bırakmıştır. Bu notlardan anlaşıldığına göre, Hess, kendisini, kendi inisiyativiyle ve «hakikati İngiltereye götürmeğe» muvaffak olmak şartile, bir uzlaşma anlaşmasile harbe nihayet verecek bir İngiliz-Alman sulhunu elde edebilecek vaziyette sanmakta idi. Hess'in bu hareketi, hakikî imkânlardan tamamile gafil bulunduğunu gösterdiğinden dolayı ve ayni zamanda yapılış tarzı sebebile, ancak Hess'in sabit fikirlere saplanmış olmasile kabili izahtır. Bu hareket, herşeyden evvel, Hess'in vahim surette hasta bulunması dolayısile daha kolayca temayül ettiği müphem insanî düşüncelerden ilham almışa benzemektedir.

Hess'in plânları

Rudolf Hess, malûm olduğu üzere daima yalnız pek az kişiye açık olan Alman başkumandanlığı plânlarını pek tabiî bilmemekle beraber, bütün şiddetile sevkedilen Alman - İngiliz harbinin, İngiltereye yapılacak yardımlar her ne olursa olsun, mukadder surette İngilterenin yalnız bir mağlûbiyetine değil, fakat tam imhasına varacağına emin olmak için oldukça malûmat sahibi bulunuyordu. Hess, Almanyanın yalnız askerî kudreti hakkında değil, fakat dahilî ve ekonomik vaziyeti hakkında da İngilterenin yanlış fikirlerden hareket ettiğini biliyordu. Bıraktığı yazılardan sarih surette şu cihet meydana çıkmaktadır ki, Hess'e göre, İngiltere harbe devam ediyorsa, bu İngiliz efkârı umumiyesinin Çörçil ve zümresi tarafından aldatıldığından dolayıdır ve Hess'in yazdığı gibi, sırf bu zümre dünyanın sulha kavuşmasına mâni olmaktadır ve bu da ada halkı için müthiş neticeler doğuracaktır. Rudolf Hess, hakikî vaziyet hakkında başka İngiliz şahsiyetlerini aydınlatmağa muvaffak olursa, İngiltereyi bugünkü zimamdarlarının delliği hakkında ikna etmenin mümkün olabileceğini sanmıştır. Rudolf Hess, Lord Hamilton'un şahsında, aradığı şahsiyeti bulacağını zannetmekte idi. Hess, 7 Lordla pek muhtemel olarak 1936 olimpiyadlarda tanışmıştır. Hess, benzini bittikten sonra, Lord Hamilton'un malikânesi civarında paraşütle yere atlamıştır. Hess, herhalde. Lord Hamilton'un ve tanıdıklarının İngilterede lüzumlu nüfuzu haiz olduklarını sanıyordu. Hess, Çörçil ile görüşmede bir fayda olmadığına inanıyordu. Nitekim, hiçbir suretle bizzat İngiliz Başvekilile görüşmek arzu etmediğini sarih surette kaydeylemiştir.

Rudolf Hess'in hâşiyelerinden anlaşıldığı veçhile, kendisi, vazifesinin muvaffakiyetinden emin bulunuyordu ve takriben iki günde geri döneceğini tahmin ediyordu. Hatta, kendisine avdet için lüzumlu benzinin de verileceğini sanıyordu. Hess, projelerinden kimseye, hatta ailesine dahi bahsetmemiştir. Ailesini pek yakında yeniden göreceğini ümid etmekte idi.

Madam Hess Ankaraya gelmedi

Berlin 14 (a.a.) — Yarıresmî bir kaynaktan bildiriliyor:

Ofi ajansı, dış haberlerinde Madam Hess'in Ankaraya geldiğini bildirmiştir İyi malûmat alan mahfillerde beyan olunduğuna göre bu haber kat'iyyen esassızdır, ve baştan başa uydurmadır. Madam Hess Almanyada bulunmaktadır.

İngiliz İstihbarat Nazırının beyanatı

Londra 14 (a.a.) —İstihbarat Nazırı M. Duff Cooper, M. Hess'in İngiltereye niçin gelmiş olduğu hakkında sorulan bir suale cevaben, bu hususta malûmat verecek vaziyette olmadığını söylemiş ve şunları ilâve etmiştir:

«— Yalnız şunu söyleyebilirim ki, M Hess'in İngiltereye gelişi, Nazi partisinde ilk gediği teşkil etmektedir. M. Hess, Hitlerin çok yakını bir adamdır. Kendisi Hitlerin o derece sarih surette itimadını haiz bulunuyordu ki Almanyadan muvaffakiyetle hareket edebilmiştir. Bir adam ki, Almanyadaki bütün imtiyazlarına rağmen -Tiranların imtiyazlarının nasıl şeyler olduğunu hepimiz biliriz- bu bedbaht ve kederli memleketi terketmeyi ve henüz bir hür insanlar memleketi olan İngiltereye inmek için çok büyük risklere katlanmayı tercih etmiştir.

Bu, iyi bir haberdir ve tam zamanında gelen bir haberdir.»

Hess harb esiri muamelesi görüyor

Londra 14 (a.a.) — İngiliz gazeteleri Hess maverası etrafında mütalealarına devam ediyorlar.

Times gazetesinin diplomatik muharriri diyor ki:

«M. Hess, Glascow'dan uzaklaştırılmıştır ve harb esiri muamelesi görmektedir. Nakledildiği yer gizli tutulmaktadır. Hareketinden evvel M. Hess doktorlar tarafından muayene edilmiş ve aşık kemiğindeki kırıktan başka bedenî sıhhati bakımından bir şeyi olmadığı görülmüştür. Binaenaleyh M. Hess'in soğukkanlılıkla hareket ettiği muhakkaktır. Dün alınan haberlere göre hâdisenin aşağıdaki şekilde cereyan ettiği söylenebilir:

M. Hess'in bir müddettenberi Almanyayı terketmek niyetinde bulunduğu muhakkaktır. Augsbourg tayyare fabrikasını ziyaret ettiği zaman hareket imkânını düşünmüş ve Nazi şeflerinin tayyareye ve çok sür'atli otomobillere binemiyecekleri hakkında M. Hitler tarafından verilmiş olan emre rağmen bir tayyare sipariş etmiştir. Hess'in İngiltereye tamamile inkisara uğramış bir halde geldiği aşikârdır. Fakat sadece bu inkisar İngiltereye gelmiş olmasını haklı göstermeğe kâfi değildir. Etrafında cereyan eden şeylerden tiksinmişse intihar edebilirdi.

«Hess bir vazife ifa etmek niyetinde»

İngiltereye gelmiş olması, hâlâ ifa edilecek bir vazifesi olduğuna kani bulunduğunun bir delilidir. Hess'in maksadı ne olabilir? Bu maksad, Nazilere bir ihtar mıdır, yoksa bir uzlaşma sulhuna varmak mıdır? Yoksa, M. Hess, insaniyetin terakkisinin Almanyanın hezimetine bağlı olduğuna mı kanidir de Nazilerin hezimetini tahakkuk ettirmek için mi İngiltereye gelmiştir? Her halde ortada görülen bir şey varsa o da en mühim Alman şeflerinden birinin İngilterede harb esiri olarak bulunmasıdır. Muhakkak olan şey, M. Hess'in Alman hükûmetinden bir vazife alarak gelmediğidir. M. Hess İngiliz makamlarına hiç bir kâğıd tevdi etmemiştir.

Bundan başka M. Hess, Hitler'in «Kavgam» ismindeki kitabının bolşeviklere karşı olan en şiddetli fasıllarını yazan adamdır. M. Hitler 1939 da Staline el uzattığı zaman M. Hess'in istifalarını veren Nazi partisi azalarını ilzam ettiği zannedilmektedir. Buna binaen, Almanya ile Sovyetler Birliği arasında yeni bir anlaşma ihtimali karşısında M. Hess'in yeni bir inkisara uğramış olması mümkündür. M. Hess, Hitlere karşı gösterilen sadakatin sembolü idi. M. Hess, «Düşünmiyelim, yalnız iman ve itaat edelim» düsturunu şiar edinen mektebin şefi idi. Şimdi bu sembol yıkılmıştır. Bu yıkılışın ise Nasyonal-Sosyalist partisine indirilen en müthiş darbe olduğunda tereddüde yer yoktur.»

«Hess'in gelişi Truva atı hilesine benzemesin!»

News Chronicle gazetesinin diplomatik muharriri de şöyle diyor:

«Hitler Almanyasından her ne gelirse gayet sıkı muayene edilmelidir. Aksi takdirde vaktile Truvada kaleye sokulan içi asker dolu tahtadan muazzam at hâdisesi tekerrür edebilir. M. Hess'in bu kararının çok büyük tesirleri olacaktır.»

Daily Herald gazetesi de başmakalesinde şöyle yazıyor:

«Hess'in kaçması Nazi şefleri arasında sarsılmaz bir tesanüd bulunduğu hûrafesini yıkmıştır.»

Sollum'da

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Habeşistanda yolların tıkanmış olmasına ve diğer tabiî manialara rağmen Amba - Alagi üzerine iki kolumuz tarafından yapılan mütemerkiz ileri hareketi memnuniyet verici bir şekilde devam etmektedir.

Addis - Ababanın cenubundaki göller mıntakasında kuvvetle müdafaa edilen bir düşman mevziinin zaptı suretile diğer bir muvaffakiyet elde edilmiştir. 500 esir alınmış, iki batarya topla beş hafif tank ve bir tank dafi topu iğtinam edilmiştir. Bundan başka kıt'alarımız Yavellonun şimalinde mühim bir mevki olan Algiyi zaptetmişlerdir. İnegelli - Dalle yolunda düşmanın takibine devam edilmektedir.

12 mayısta vuku bulan bir dümdar hareketi esnasında düşman ağır zayiata uğratılarak tardedildikten sonra kıt'alarımız 100 den fazla esir almışlardır.

Irakta vaziyet sakindir.

Mihverin taarruzu nasıl tardedildi?

Londra 14 (a.a.) — Reuter ajansının garb çölünde harekâtta bulunan müteharrik bir İngiliz devriye müfrezesi nezdindeki hususî muhabiri bildiriyor:

Pazartesi günü ileri hareketini yapmak için düşmanın, iaşe yollarından mahrum ve müstakil bir kol teşkil eden 200 kadar zırhlı araba kullandığı sanılmaktadır. İleri hareketleri iaşe yollarının tesisini icab ettirdiği takdirde, Almanların bu iaşe hatlarını tesis etmek niyetinde oldukları şüphesizdir.

Şafakla beraber taarruza geçen düşman Mısır istikametine beş koldan hareket etmiştir. Bu kolların hepsine hücum edilmiş ve sahilde Sollum ile Bugbug arasında ve çöle doğru 80 kilometre derinliğinde bir sahada şiddetli muharebeler olmuştur.

Sidi Barraniye giden sahil yolu boyunca ilerlemekte olan birinci Alman kolu İngilizlerin ileri müdafaa mevzilerile karşılaşmıştır.

Sırtlardan inen diğer bir kol cenuba doğru daire çizerek sahildeki düzlüğe muvazı bir istikamette ilerlemeğe çalışmıştır

Tepelerden ilerleyen iki kol da Sollum garbında Mısır hududunu geçmişlerdir. Beşinci kol ise cenubda İngiliz kıt'alarını çevirecek tarzda bir harekete tevessül etmiştir. Çöl ovalarının dalgalı arazisinde muhtelıf kollar birbirini görmeden kilometreler katedebildiğinden tepede cereyan eden muharebe çok hareketli olmuştur.

Bir gece evvel, muharebenin cereyan ettiği tepeden dönmüştüm. Çok müteharrik bir İngiliz devriye müfrezesile birlikte idim. Bu müfreze seri bir hareket esnasında ve bir kaç gün içinde Sollumun garb ve cenubundaki bütün Alman kıt'alarını Mısır hududları dışına tardetmiş ve Libya hududuna gelince vazifesi bittiğinden geri çekilmiştir. Bu harekât esnasında İngiliz müfrezesi Alman tanklarından mürekkeb bir kolu ve 600 kamyoluk bir nakliye kolunu kaçırtmış ve düşmana ağır zayiat verdirmiştir.

İngiliz tayyarelerinin akınları

Kahire 14 (a.a.) — Ortaşark İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhının tebliği:

Bingazi mıntakasında İngiliz avcı tayyaresi vâsi mikyasta devriye hareketi yapmışlar ve motörlü düşman nakliye vasıtaları tecemmülerine mümkün olduğu kadar sık sık hücum etmişlerdir.

Sollum ve Bugbug mıntakalarında düşman kıt'alarının harekâtı bizim hücumumuzdan sonra durmuştur.

Bingazi, Benina, Derne, Gazalaya yapılan ve dünkü tebliğde bahis mevzuu edilen ağır İngiliz hücumları hakkında şimdi mufassal ve tam malûmat elde edilmiştir. Bingazide bir demiryolunda büyük bir yangın çıkarılmış ve liman dışında bulunan 5 bin tonluk iki vapurun çok yakınlarına bir çok bomba düşmüştür. Bir mendirek civarında da diğer yangınlar çıkarılmıştır Bu yangınların biri büyük bir vüs'at kesbetmiş ve mavi ve beyaz alevler çıkararak devam etmiştir.

Beninada Messerschmitt 111 tipinde dört bombardıman tayyaresi ile Messerschmitt 110 tipinde bir avcı - bombardıman tayyaresi tamamile yakılmıştır. Gazalada yerde dağınık bir halde bulunan tayyareler üzerine tam isabetli bombalar atılmıştır. Buradaki tayyarelerden bir motörlü dört tayyare tahrib edilmiş, diğer bir çoğu da ciddî surette hasara uğratılmıştır. Mitralyöz ateşi ile tahrib edilen bu tayyareler arasında asker nakline mahsus bir tayyare de vardır. Tayyarelerimiz hedefleri üzerinden ayrıldıkları sırada hava mendanında beş şiddetli infilâk olmuştur.

Dernede bazı infilâklar olmuş ve büyük hasar yapılmıştır. Limanın yakınında bulunan bir vapur bombalanmıştır. İngiliz tayyareleri dönüşte bir nakliye vapurunu mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bu hücumlar esnasında muhakkak surette tahrib edilmiş olan 9 tayyareden dünkü tebliğde yalnız dört tanesi mevzuu bahsedilmiştir.

Habeşistanda Jimma, Uadera, Amba-Alagıdaki düşman mevzileri ile Tana gölü mıntakasında bulunan düşman mevzileri cenubî Afrika Rodezya hava kuvvetlerine mensub tayyarelerle İngiliz ve Fransız tayyareleri tarafından bombardıman edilmiştir.

Şilgada Fransız tayyareleri tutuşturulan müstahkem mevzileri bombalamışlar ve mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Bir çok tam isabetler kaydedilmiş ve yangınlar çıkarılmıştır.

Gondarda hava meydanına ve hangarlara bir çok tam isabetler kaydedilmiş ve buradaki hedefler mitralyöz ateşine de tutulmuştur

Bombardıman tayyarelerimiz muhtelif noktalarda asilere karşı hareketlerine devam etmişlerdir.

Düşman tayyareleri 11/12 mayıs gecesi Maltaya hücum ederek hususî binalarda bazı hasarlara sebebiyet verdirdiği gibi sivil halk arasında telefata da sebeb olmuşlardır. Tayyare meydanı hafif hasara uğramıştır.

Akdenizde dün Cant 1007 tipinde olduğu zannedilen bir düşman tayyaresinin İskenderiyenin 80 kilometre şimalinde avcılarımızdan biri taragfından yolu kesilmiştir Fakat düşman tayyaresi hasara uğramasına rağmen kaçmağa muvaffak olmuştur. Bu tayyarenin ara mitralyözü ateşe yaramaz bir hale getirilmiştir.

Bu tebliğde zikredilen bütün bu harekâttan yalnız bir tayyaremiz dönmemiştir.

İtalyan tebliği

Roma 14 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 343 numaralı tebliği:

Sirenaikte düşman tankların muzaheretile Tobruktan kuvvetli bir hücum teşebbüsünde bulunmuştur. Fakat bu hücumlar geri püskürtülmüştür. Düşmana insanca ve tank olarak mühim zayiat verdirilmiş, esirler alınmış, mitralyöz iğtinam olunmuştur.

Sollum cephesinde yapılmış olduğu 342 numaralı tebliğde bahsolunan harekât esnasında bir çok esir alınmış, tanklar ve 6 top iğtinam edilmiştir. Tayyare defi bataryalarımız Hurricane tipinde iki tayyareyi düşürmüşlerdir

Düşmanın Bingaziye karşı yapmış olduğu bir hava akını evlere pek mühim olmıyan hasarat ika etmiş ve sivil ahaliden bir kaç kişinin yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

Şarkî Akdenizde tayyarelerimiz düşmanın bir kafilesine hücum etmişlerdir. Büyük tonajda bir gemiye isabet vaki olmuştur.

Hava teşekküllerimizden biri İskenderiye deniz üssüne hücum etmiş ve limanın askerî hedeflerine isabetli endahtler yapmıştır.

Şarkî Afrikada Amba - Alagi mıntakasında topçu faaliyeti olmuştur. Düşmanın bu mıntakadaki yeni bir hücumu tamamile tardedilmiştir.

Büyük Millet Meclisinde

İnhisarlar teşkilât lâyihası konuşulurken

Birçok hatibler, Kibrit Şirketi hakkında tenkidlerde bulundular, lâvihanın ilk müzakeresi bitirildi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

deki kıymetli halınız yanar, sonra evde kullanılacak kibrit kutularile cebde taşınacaklar arasında hiç bir fark yoktur Sadece şirketin parası mevzuu bahsolur, fakat halka gösterilecek kolaylık düşünülmez.»

Ziya Gevher, Gümrük ve İnhisarlar ve Maliye Vekillerinden bu hususta izahat istedi.

Gümrük ve İnhisarlar Vekili cevaben şunları söyledi:

«— 1922 sayılı kanunla kibrit inhisarının işletilmesi 20 senedenberi bir şirkete mevdudur. Şirketin İstanbulda Büyükderede büyük bir fabrikası vardır. Şirket mamulâtının fenalığını müteaddid şikâyetlerle duyduk. Bu hususta şirket müdür ve mühendislerile temasta bulunduk Bize, sebeb olarak, ahvali havaiyeyi ve satış yerlerinde kibritlerin iyi muhafaza edilmemesini gösterdiler. İşi bir de kendi mütehassıslarımıza tetkik ettirdik. Son zamanlarda Amerikadan celbine mecburiyet hasıl olan eczaların eski eczaların yerini tutmaması yüzünden kibrit çakılırken patlamalar olduğunu ifade ettiler. Bu halin kısa zamanda bertaraf edilmesi için şirket nezdinde teşebbüsatta buunlduk.»

Emin Sazak, bozuk ecza kullanmanın aradaki mukaveleyi bozmıya bir sebeb teşkil edip etmiyeceğini sordu. Raif Karadeniz de, görülen arızanın mukavelenin iptalini icab ettirecek derecede olmadığını söyledi.

Maliye Vekili Fuad Ağralı:

«— Kibrite yapılan zam mukavele icabıdır. Hükûmet veya şirket tarafından konulmuş değildir. Üç ay evvel dolar fiatında vuku bulan tahavvül sebebiledir.» dedi.

Ziya Gevher bir kaç aydır gazetelerde resmî kurlarda bir tahavvül olduğunu görmediğini ileri sürdü. Maliye Vekili doların tahavvül seyri hakkında arzu edilirse dosyaları getirerek malûmat vereceğini, maamafih Ziya Gevher Vekâlete geldiği takdirde de kendisine takdim edebileceğini beyan etti.

İzzet Arukan (Eskişehir) inhisarlar idaresini murakaba ile muvazzaf teşkilâtın idare kadrosunda yer almasını doğru bulmadı. Münakale Vekâletinden misal getirerek bu Vekâletin idare ettiği müesseseleri murakabe ile muvazzaf teşkilâtın doğrudan doğruya Vekâlet kadrosunda olduğunu söyledi

Sırrı Day, İnhisar umum müdürlüğünde mütehassısların umumiyetle ilk kademelerden itibaren idare bünyesinde yetiştiğini söyledi. Fuad Dirmen (Rize) iki müdiri umumî muavinliği ihdasının mahzurlarından bahsederek şu sualleri sordu:

«— Bu muavinliklerin ihdası ile birbirinden ayrı mevzular üzerinde çalışan idarelerin salâhiyetleri ve şahsî teşebbüsleri tahdid edilmiş olmaz mı? Bu muavinlikler işlerin sür'atle yürümesi bakımından da mahzurlu değil midirler?

Encümen mazbata muharriri:

«— Kısım müdürlerinin salâhiyeti dahilinde olan işleri tehir veya sekteye uğratacak bir hâdisenin vukuunu tahmin etmiyoruz.» dedi ve muavinlerin mes'ul olacakları işleri anlattı.

Ziya Gevher de şube müdürlerinin müdiri umumî muavini mevkiinde bulunduklarına göre ayrıca iki muavinlik ihdasının işleri aksatacağı mülâhazasında bulundu. İhtısas cetvelini ele alarak, kısım âmirlerinin de mütehassıs sayılmasına itiraz etti. Feridun Fikri ve Mazhar Müfid de izahları ile Ziya Gevherin mütaleasını teyid ettiler. Encümen namına verilen izahatta ihtısas mevkilerinin büyük bir dikkat ve hassasiyetle tetkik olunduktan sonra kabul edildiği anlatıldı.

İnhisarlar Vekili de lâyiha hazırlanırken üç yüze yakın ihtisas mevkiine lüzum gösterildiği halde bu miktarın indirile indirile bu haddi bulduğunu, bu böyle kabul edilmezse işlerin sekteye uğrayacağını söyledi ve inhisarlar bünyesinde tam manasile tavhidi istihdaf eden bu teşkilât kanunile iki müdiri umumilik ihdasının faydalarını anlattı. Bazı müzakerelerden sonra madde kabul edildi. Diğer maddelerin müzakeresinde de birçok hatibler söz aldılar. Bazı takrirler verildi. Encümen mazbata muharriri ve İnhisarlar Vekili zaman zaman söz alarak mütalealara cevab verdiler. Teşkilât kanununun müzakeresi geç vakte kadar sürdü.

Meclis cuma günü toplanacaktır.

Hess, İngiltereye nasıl indi?

İlk muhafız neferler, şayani dikkat tafsilât veriyorlar

Londra 14 (a.a.) — Şimdi ifşa edildiğine göre M. Hess, köylü Mac Lean'ın çiftliğinde kaldığı müddetçe anavatan muhafaza teşkilâtına mensub Jack Peterson ve Robert Gibson adında iki kişinin nezareti altında bulundurulmuştur. Bu muhafızlar, şunları söylemişlerdir:

«— Hess, bize tayyaresinde bomba olmadığını, binaenaleyh telâş etmemekliğimizi söyledi. Hess'te bir harita vardı. Bu harita üzerinde Augsbourg'dan İskoçyaya kadar katettiği yol, mavi kurşun kalemile çizilmiş bulunuyordu. Hess evvelce İngiltereye hiç gelmemiş olduğunu, fakat buna rağmen hiç bir yabancılık hissetmediğini söylemiştir. Kendisine cıgara verildiği zaman, cıgara içmediği cevabını vermiştir. Hess çok uzun zaman tayyarede kaldığı için uyuşmuş olduğunu ve bileğinin acıdığını söylemiştir. Hess'in boynuna asılı bir fotoğraf makinesi bulunuyordu. Fakat hiç bir resim çekmemiş olduğu hakkında teminat vermiştir.

Hess çiftlikten ayrılırken kendisini bekleyen anavatan muhafızlarına gösterdikleri iyi muameleden dolayı teşekkür etmiş ve bunlardan birine bir maşraba hediye etmiştir. Askerî muhafızlar Hess'in üzerinde bir miktar gıda komprimesi bulmuşlardır.

Hess katetmek mecburiyetinde olduğu mesafeyi muvaffakiyetle aşabilmek için tayyaresine ihtiyat benzim almış olduğunu fakat İskoçya sahillerine yaklaşınca bu ihtiyat benzini denize attığını beyan etmiştir.

Hess indiği mevkiin üzerinde uzun müddet daireler çizerek dolaşmış, lâkin gittikçe artan karanlık dolayısile münasib bir iniş sahası bulamamıştır. Bunun üzerine daha ziyade yükseklere çıkarak tayyaresini başaşağı çevirmiş ve motörü durdurmuştur. Tersine dönmüş olan tayyareden atlayacağı sırada motörü tekrar işletmiştir. Tayyare yere doğru sür'atle düşerken kendisi de paraşütle sağ ve salim yere düştü.»

Çiftlikten ayrılırken

Londra 14 (a.a.) — Sabah gazeteleri Hitler'in sağ kolu olan Hess'in İngiltere topraklarında geçirdiği ilk anlar hakkında tafsilât vermişlerdir. Paraşütle atlaması üzerine aşık kemiğinden yaralanan Hess, gazete muhabirlerinin verdikleri haberlere göre, kısa bir müddet kaldığı çiftlikte oğlunun fotoğrafını göstererek «Onu, Almanyada bıraktım. Kimbilir ne zaman tekrar göreceğim?» demiştir.

Son haberlere göre Hess'in ancak resmî şahsiyetlerle temas edebileceği meçhul bir semte gönderildiği öğrenilmiştir.

Hess'in tayyaresinde kurşun izleri

Londra 14 (a.a.) — Hess'in İskoçyaya geldiği tayyarenin resimlerinden bu tayyarenin gövdesinde kurşun izleri bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu keyfiyet birçok tefsirlere yol açmıştır. Tayyarenin, İngiliz tayyarelerinin, yahud Hess'in İngiltereye gitmesine mâni olmak isteyen Alman avcılarının hücumuna uğradığı zannedilmektedir.

Hess hâdisesinin akisleri

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Hariciye Nazırı M. Hull, dün sabah Hess'e aid henüz resmî hiç bir telgraf almadığını söylemiştir.

Hitler - Hess ihtilâfı

Avustralya Başvekil muavininin sözleri

Sidney 14 (a.a.) — Avustralya Başvekil vekili M. Fadden, M. Hess'in İskoçyaya muvasalatı hakkında demiştir ki:

«— Hess'in kaçışı, Nazi zimamdarları arasında Almanyanın medeniyete karşı bir harbi kazanamıyacağının idrak edilmekte olduğunu göstermektedir. Alman radyosunun hakkı vardır, Hess, birçok senedenberi terakkiler kaydeden bir hastalıktan ıstırab çekmiştir.

Fakat her halde şimdi artık ıstırab çekmemektedir. Bu hastalık, on seneden az bi[illegible] tarihin bütün afetlerinden daha fazla ziyan vermiş olan Nazizmdir.

Yalancı vaidlerle aldatılmış olan milyonlarca Nazinin şimdi her halde bir tek düşüncesi vardır ve o da şudur: Harb hakkında acaba Hess gibi mi düşünmeliyiz?»

Nazi mabedinin ilk gediği

Avustralya Harbiye Nazırı M. Hughes demiştir ki:

«— Bu firar, Nazi mabedinin granit duvarında ilk gediği göstermektedir.»

Berlinde idamlar bekleniyor

Stokholm 14 (a.a.) — Reuter: Gazetelere gelen haberlere göre, M. Hess'in İngiliz makamlarına ne gibi ifşaatta bulunacağı Berlinde merakla beklenilmektedir. Berlinde M. Hess'in tedricen mes'ul vazifelerden uzaklaştırılmış olduğuna ve bir «facia» olan hastalığına ısrarla işaret edilmektedir. Berlinde söylendiğine göre firar hâdisesi ne dahilde, ne de haricde bir mana ifade etmiyecektir.

Stokholmda zannedildiğine göre şimdi bazı idamlar yapılması imkân dahilindedir. Halen bazı kimselerin yalnız tevkif edilmiş olması Nazilerin mahirane bir oyunudur. M. Hess'in yazdığı veda mektubunun neşredilmiyeceği zannedilmektedir. Maamafih yakında bir tebliğ çıkarılacağı tahmin edilmektedir.

FRANSA Almanya ile işbirliğini kabul etti

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Geçen hafta Pariste Amiral Darlan ile Alman makamları arasında imzalanan anlaşmanın bu ay sonlarında meriyete girmesi muhtemeldir.

M. Eden'in verdiği izahat

Londra 14 (a.a.) — Hariciye Nazırı Eden, bugün Avam Kamarasında, Fransada iki mıntaka hududunda kolaylıklar gösterilmesi ve işgal masraflarının azaltılması hakkındaki Fransız - Alman anlaşması hakkında beyanatta bulunmuş ve demiştir ki:

«— Bu sözde fedakârlıklara mukabil Fransanın ne gibi fedakârlıklarda bulunduğu hakkında hiçbir resmî beyanat yapılmamıştır. Fakat anlaşma, Vichy'de işbirliği zımnında yeni bir adım olarak telâkki edilmektedir.

Amiral Darlanın kabul ettiği fedakârlıklar her ne olursa olsun, Fransız milletinin, kendi kaynaklarının Almanlar tarafından sistematik surette talan edilmesine mâni olmak için ne kadar gayrimuktedir bulunursa bulunsun, kendi arzusile Alman davası için çalışacak, bu suretle kendi ıstırabları devresini uzatacak ve kendi istihlâsı gününü gerileştirecek kadar asil an'anesine sadakatsiz olacağına inanmak istemiyorum.»

Fransa yolile Akdenize geçirilen Alman torpil gemileri

Londra 14 (a.a.) — Bugün Avam Kamarasında bir meb'us Almanyanın Fransa yolile Akdenize küçük torpil gemileri göndermekte olduğunu ifşa etmiş ve bu gemilerin Rhom nehri yolile Marsilyaya indiğini söylemiştir. Bu meb'us hükûmetin Vişi nezdinde protestoda buulnup bulunmadığını sormuştur.

Hariciye Nazırı Eden verdiği cevabda bu haberi yalanlamış fakat Vişiye bir protestonun bugünkü şeraitte yapılacak bir şey olduğu fikrinde bulunmadığını söylemiştir.

Romada mütalealar

Roma 14 (a.a.) — Stefani ajansı bildiriyor:

Fransa ile Mihver arasındaki münasebetlere dair dolaşan şayialar hakkında Roma mahfillerinde beyan olunduğuna göre, işgal masraflarının azaltılması hakkındaki tebliğe ilâve edilecek hiç bir şey yoktur. Enternasyonal basında buna ilâve edilen bütün haberler uydurmadır. İtalya ve Almanya Fransa ile müşterek meselelerde tamamile mutabıktır. Bu görüş birliği yalnız müşterek siyasetin mahsulü değil Fransa ile mütarekenin akdedileliberi Hitler ve Mussolini arasında şahsî mülâkatlarda tespit edilen hattı hareketin isabetini gösteren ve maziden alınan tecrübelerin de bir mahsulüdür.

Asıl nizam: Coğrafî nizam

(Başmakaleden devam)

Mihver bugün kafasında muayyen bir takım tasavvurlar yaşatabilir. Fakat, yarın vaziyetin icablarına uymak mecburiyetile yeni bir takım tasavvurlar edinebilir. Ayni şekilde, demokrasiler de, bugün için anabatları çizilmiş bir program peşinde yürürken, yarın umulmadık sürprizlerle karşılaşarak yeni kombinezonlara başvurabilirler.

Her ne olursa olsun, tarihin bıkmak bilmiyen bir gayretle bize verdiği derslere göre, dünyanın selâmeti şu hakikatin iyice anlaşılmasına bağlı kalıyor: Harb nasıl biterse bitsin, milletleri nisbetsiz coğrafî değişikliklere tâbi tutmamalıdır. İnsan yaşadığı yerin malıdır. Onu toprakla beraber başkalarına devretmek eski esaret devirlerini ihyaya çalışmak sayılır ki, neticesi dünya için sonsuz bir hüsrandan başka birşey değildir.

1919 un çok hataları olmuştu. Bunların bir kısmını zaman, harbden evvel esasen düzeltmiş bulunuyordu. Bir kısmına da gene zamanla milletler uymuşlardı. Yarın zarurî olarak kurulmasına çalışılacak coğrafî nizam, tabiat kanunlarını hiçe sayan bir zihniyetin mahsulü olmamalıdır.

Şiddetli aksülâmelleri önlemek, dünyaya nisbî bir düzen vermek için başka çare yoktur.

NADİR NADİ

Irak - İngiltere uzlaşması

Kahire 14 (a.a.) — Röyter ajansı bildiriyor:

Raşid Âli hükûmeti Mısırın tavassut teklifine verdiği cevabda bu tekliften dolayı Mısır hükûmetine teşekkür ettikten sonra daha evvel alınan Türk teklifinden esasen istifade etmekte olduğunu bildirmiştir

Cevabda Türk hükûmetile görüşmelerin devam etmekte olduğu ilâve edilerek Mısırdan görüşmelerin hitamına intizar olunması rica edilmektedir.

Müzakereler müsaid safhada

Beyrut 14 (a.a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Bağdaddan alınan haberler, Irak Harbiye Nazırı Şevketin Ankara seyahati neticelerinin memnuniyet verici olduğunu ve nazırın Bağdada avdetine sükûnetle intizar edildiğini bildirmektedir.

Bağdad siyasî mahfilleri bu seyahatin neticelerine Yakınşark vaziyetinin müstakbel inkişafı bakımından büyük bir ehemmiyet atfediyorlar.

Bir Irak tebliği

Beyrut 14 (a.a.) — 15 numaralı Irak tebliği:

Üç düşman bomba tayyaresi bugün Almusayyah karargâhı üzerinde uçarak müteaddid bombalar atmışlardır. Hasar ehemmiyetsizdir. Bir tayyare düşürülmüş ve mürettebatı esir edilmiştir.

Bir İngiliz bombardıman tayyaresi dün sabah Morruv üzerinde uçmuş ve bir Irak av tayyaresi tarafından yere inmeğe mecbur edilmiştir. Mürettebatı esir alınmıştır.

Dün saat 19 a doğru İngiliz tayyareleri müteaddid karargâhlar üzerinde uçmuşlarsa da bombalarını atamadan Irak tayyareleri tarafından tardedilmişlerdir.

Irak tayyareleri keşif uçuşları yapmışlar ve kâmilen üslerine dönmüşlerdir.

Bir düşman bomba tayyaresi Alnastiyah üzerinde uçmuş ve bir kaç bomba atmıştır. Fakat hasar olmamıştır.

İki düşman tayyaresi bir kaleye bombalar atmıştır. Bunlardan biri Irak hava dafi bataryaları tarafından düşürülmüştür. Diğerleri de uzaklaşmağa mecbur edilmiştir.

Hırvat tacı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

zat kendisi kabul etmiyecek ve bu gazetenin Roma muhabirine göre, Dük de Spolete'yi Hırvatistan Kralı olarak gösterecektir. Müstakbel Hırvat Kralı, vaktile Bulgaristan ve Rumanya Krallarında olduğu gibi, tam istiklâl içinde icrayı saltanat edecektir.

Bütün Macar gazeteleri, bu haberi birinci sahifelerinde vermekte, fakat başlıklarına bir istifham işareti koymaktan da hali kalmamaktadır.

1 sene 9 ay hapse mahkûm oldu

Gülizar ismindeki kızı kaçırdığı, bir müddet evinde sakladığı ve tecavüz etmeksizin ailesine iade ettiği iddia olunan Arifin muhakemesi, dün neticelenmiştir. İstanbul ikinci Ağırceza mahkemesi, Arifi 1 sene, 9 ay hapse mahkûm etmiştir.

TERCİH

ÇAPAMARKA
KOMPRİMELERİ

Tercih: Sizi aldatmıyacak en doğru hakikat işaretidir. Külfet ve emek istemeden tavuk suyu ile mamul bir komprime, muhtac olduğunuz kaloriyi ve huzuru temin eder.

BÜYÜK BAKKALİYE MAĞAZALARINDA VARDIR.

BURSA KAPLICALARI

Türk Anonim Şirketinden:

3659 sayılı kanunun 16 ncı maddesine tevfikan şirketimiz esas mukavelenamesi hükümleri meyanında bu kanuna muhalif olanlarının tadili iktiza etmekte olduğundan tadili icab eden maddelerin yerine aşağıda gösterilen muaddel şekilleri tasvib ve kabul edilmek üzere hissedaran umumî heyeti 14/6/941 tarihine musadif cumartesi günü saat onda fevkalâde olarak içtima edeceğinden sayın hissedarların muayyen gün ve saatte Bursada Şirket Merkezine teşrifleri rica olunur.

Eski şekli

Madde : 23

Meclisi idare azası, hasılâtı safiyeden kendisine tahsis kılınacak hisseden başka mecliste hazır bulundukları günler için heyeti umumiyece takdir edilecek bir ücreti huzur alacaktır.

Madde : 24

Şirketin muamelâtı hissedarandan veya haricden olmak ve adedi beşten fazla olmamak üzere lâakal bir murakıbın nezaretine tâbidir. Murakıb bir ise Türk olması lâzım geldiği gibi müteaddid olduğu takdirde ekseriyetin Türk olması icab eder. Murakıblar heyeti umumiyece azamî üç sene için intihab ve tahsisatları tayin olunur. Şu kadar ki şirketin teşekkülü tarihinden itibaren bir sene müddet için müessislerce iki murakıb intihab olunur.

Madde : 39

Bütün taahhüdatın ve masarifin tesviyesinden sonra şirketin kalan temettüatı safiyei seneviyesinden:

Evvelâ: Mecburî ihtiyat akçesi olarak yüzde beş.

Saniyen: Birinci hissei temettü olarak kezalik yüzde beş verilecektir.

Bunlardan artacak miktarı temettüün:

1 — Yüzde onu meclisi idareye,

2 — Mütebakisi ikinci hissei temettü olmak üzere hisse senedatı eshabına tevzi olunacaktır.

Meclisi idarenin teklifile heyeti umumiye, balâda tayin edilen ihtiyat akçesine mahsus yüzde beşi tezyid edebileceği gibi ikinci temettü hissesinin bir kısmını memurin ve müstahdemini şirkete ve umur ve hususatı saireye ve fevkalâde ihtiyat akçesine tahsis edebilir.

Temettüat meclisi idarece tayin edilen tarihlerde tevzi edilir. Tevziata mübaşeret tarihinden itibaren beş sene zarfında taleb edilmiyen temettüler şirket menfaatine olarak müruru zamana uğrar.

Muaddel şekli

Madde : 23

İdare meclisi reisile reis vekili ve azalarının aylık ücretleri 3659 sayılı kanunun 3 üncü maddesi hükümlerine göre İcra Vekilleri Heyetince tespit olunur.

Madde : 24

Şirketin muamelâtı hissedarandan veya haricden olmak ve adedi beşten fazla olmamak üzere lâakal bir murakıbın nezaretine tâbidir. Murakıb bir ise Türk olması lâzım geldiği gibi müteaddid olduğu takdirde ekseriyetin Türk olması icab eder. Murakıblar umumî heyetçe azamî üç sene için intihab olunur. Şu kadar ki şirketin teşekkülü tarihinden itibaren bir sene müddet için müessislerce iki murakıb intihab olunur. Murakıblara verilecek ücret, 3659 sayılı kanunun 3 üncü maddesine tevfikan İcra Vekilleri Heyetince tespit olunur.

Madde : 39

Bütün taahhüdatın ve masarifin tesviyesinden sonra şirketin safi temettüü aşağıda yazılı şekil ve nispet dairesinde ve sıra ile tefrik ve tevzi edilecektir. Şöyle ki:

A) Safi temettüün yüzde beşi mecburî ihtiyat akçesine,

B) Mecburî ihtiyat akçesinin tefrikinden sonra kalacak meblâğın yüzde beşine tekabül eden miktar 3659 sayılı kanunun 13 üncü maddesine göre birer aylıklarını tecavüz etmemek üzere şirket memurlarına,

C) A ve B fıkralarındaki meblâğlar ayrıldıktan sonra artacak temettü, hisse senedleri sahiblerine dağıtılacaktır. Meclisi idarenin teklifile heyeti umumiye balâda tayin edilen ihtiyat akçesine mahsus yüzde beşi tezyid edebileceği gibi hissedarlara tevzi olunacak temettüün bir kısmını şirketin umur ve hususatına veya fevkalâde ihtiyat akçesine tahsis edebilir.

Temettüler meclisi idarece tayin edilen tarihlerde tevzi edilir. Tevziata mübaşeret tarihinden itibaren beş sene zarfında taleb edilmiyen temettüler şirket lehine olarak müruru zamana uğrar.

BAYILANLAR, ÇARPINTI VE SİNİR BUHRANI ÇEKENLER
NEVROL CEMAL
DEN 20 DAMLA ALINCA SİNİRLERİ YATIŞIR. DERHAL FERAHLARLAR.

Sümer Bank Sellüloz Sanayii Müessesesi Müdürlüğünden:

Müessesemizin Muhaberat Servisinde istihdam edilmek üzere türkçe çok seri yazan bir daktilo ile almanca bilen bir daktilo alınacaktır. Müsabaka imtihanı 20 mayıs 1941 salı günü saat 14 te Sümer Bank İstanbul Şubesinde yapılacaktır.

İmtihanda gösterecekleri liyakata göre lisan bilen daktiloya T.L. 120.—, diğerine de T.L. 100.— liraya kadar ücret verilecektir.

Taliblerin imtihana girmek üzere aşağıda yazılı vesikalarının asıl veya musaddak suretlerile Sümer Bank İstanbul Şubesine müracaatleri ilân olunur.

1 — Tahsil vesikaları,
2 — Hüviyet cüzdanı,
3 — Hüsnühal vesikası,
4 — Hüsnü hizmet vesikası.

Sıhhat muayeneleri Banka doktoru tarafından yapılacaktır. (3714)

Kiralık

Dört odalı, kalorifer, asansör ilâh.. Yeni konforlu apartıman, Cağaloğlu Nuruosmaniye caddesi No. 5.

CEP Doktoru

EVDE ve YOLCULUKTA
LÜZUMLU SAĞLIK BİLGİLERİ

YAZAN
Dr. NURİ ERGENE

YEDİGÜN NEŞRİYATI 7

Alfabe sırasile bütün hastalıkların resimli olarak tedavisi ve tarifi. Her zaman, herkesin yanında bulunması lâzım olan bu güzel eser nefis cildli olarak yalnız 1 liradır. Bütün bayilerden isteyiniz. Toptan satış yeri: İstanbulda Yedigün idarehanesidir.

İstanbul Levazım Amirliği satın alma komisyonundan:

2500 kilo kendir ipliği alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 20/5/941 salı günü saat 15,30 da Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Kilosunun tahmin bedeli 390 kuruş, kat'i teminatı 1481 lira 25 kuruştur. Nümunesi komisyonda görülür. Taliblerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (1151 - 3753)

***

İki takım bando mızıka aleti alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 20/5/941 salı günü saat 16 da Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Hepsinin tahmin bedeli 5430 lira, kat'i teminatı 814 lira 50 kuruştur. Listesi komisyonda görülür. Taliblerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (1152 - 3754)

***

Beher metresine 57 kuruş tahmin edilen on onsluk elli bin metre kanaviçe alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 20/5/941 salı günü saat 15 te Tophanede İst. Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Kat'i teminatı 4275 liradır. Nümune ve şartnamesi komisyonda görülür. İsteklilerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (1154 - 3756)

***

Beher metresine 133 kuruş 70 santim fiat tahmin dilen 140 santim eninde 7000 metre çanta ara bezi alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 16/5/941 cuma günü saat 14,30 da Tophanede Lv. âmirliği Satınalma komisyonunda yapılacaktır. Kat'i teminatı 1403 lira 85 kuruştur. Nümunesi komisyonda görülür. Taliblerin belli vakitte komisyona gelmeleri.

İŞÇİLERİN SAĞLIĞINI KORUMA VE İŞ EMNİYETİ NİZAMNAMESİ

Kitab şeklinde çıkmıştır.
Fiatı 30 kuruştur.
Satış yeri:
İNKILÂB KİTABEVİ
İstanbul - Ankara caddesi 155

Adapazarı 2 nci sulh hukuk hâkimliğinden:

Adapazarı Uzunçarşıda çorabcı ölü İsmail Örerin 28/3/941 tarihinde vefatile terekesine vaziyed edilerek tespit edilmiş olan iki aded yün makinesi ve altı aded muhtelif markalarda çorab makineleri ve teferruatile bir hurda makine ve alât ve edevatı ve dükkânda mevcud muhtelif markalı çorab fanilâ ve yün hırkalar ve sairenin terekenin tasfiyesi zımnında 23/5/941 ve 25/5/941 günlerinde Adapazarı Uzunçarşıda çorabcı ölü İsmailin dükkânında satılacağından taliblerin yüzde yedi buçuk nispetinde depo akçelerile para veya buna mukabil muteber banka mektubu ibraz eyledikleri takdirde satışa iştirak edecekleri ilân olunur. (5033)

AYDA 3 LİRA TAKSİTLE
BAYANLARA MAHSUS 14 AYAR ALTIN SAATLERİN YENİ MODELLERİ GELMİŞTİR. EMSALİ GİBİ 15 SENE TEMİNATLIDIR. TAŞRADAN SİPARİŞ ETMEK İSTEYENLERE KATALOK GÖNDERİLİR. Saat Deposu: İSTANBUL, SİRKECİDE, LİMAN HANI SIRASINDA YELKENCİ HANINDA No: 8

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN

Cumhuriyet Matbaası

MİLLÎ PİYANGO

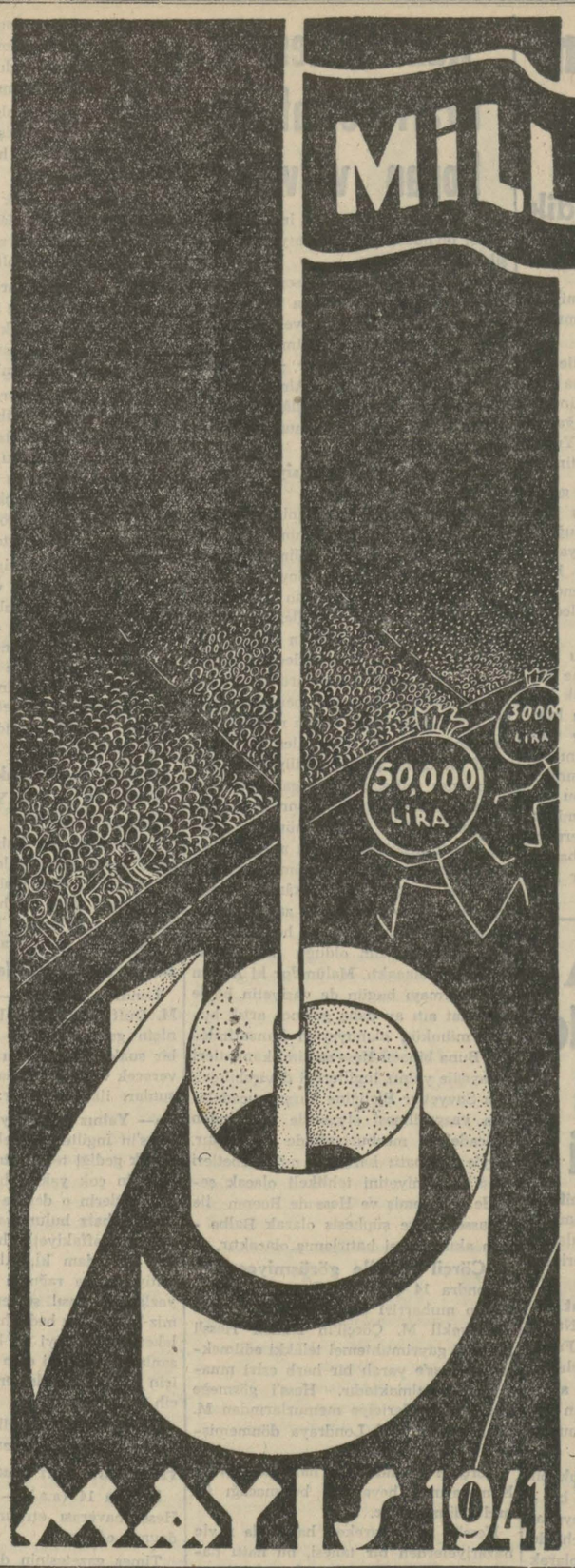

19 Mayıs 1941 Bayramına mahsus fevkalâde piyango plânı

İkramiye adedi	İkramiye miktarı Lira	İkramiye tutarı Lira
1	50.000	50.000
2	10.000	20.000
4	5.000	20.000
30	2.000	60.000
60	1.000	60.000
60	500	30.000
300	100	30.000
3.000	10	30.000
30.000	2	60.000
33.457	Yekûn	360.000

Tam bilet 2 Lira
Yarım bilet 1 Lira

MAYIS 1941 PLÂNI

Ankara Valiliğinden:

1 — Ankara - Çubuk yolunun 7 + 400 — 43 + 700 üncü klm. leri arasında esaslı surette şose tamiratı işi 26/5/1941 tarihine raslıyan pazartesi günü saat «16» da Vilâyet Daimî Encümeninde ihalesi yapılmak üzere kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli «136437» lira «89» kuruş ve muvakkat teminatı «8071» lira «90» kuruştur.

3 — İsteklilerin muvakkat teminat mektub veya makbuzlarını, Ticaret Odası vesikasını ve ihale gününden en az «3» gün evvel Vilâyete istida ile müracaat ederek bu iş için alacakları fennî ehliyet vesikalarını hâmilen 2490 sayılı kanuna tevfikan hazırlıyacakları teklif mektublarını ihale günü saat 15 e kadar Daimî Encümen Reisliğine vermeleri.

4 — Bu işe aid keşif evrakını hergün Ankara Vilâyet Nafıa Müdürlüğünde görebilecekleri. «2555» (3614)

AKSARAYDA
KIZILAY HASTABAKICI HEMŞİRELER MEKTEBİ dahilinde
Gönüllü Hastabakıcı

Yetiştirmek için 2 haziran 1941 den itibaren kurs açılacaktır. Meccanî olan bu kursa aşağıda yazılı şartları haiz olanlar alınır:

1 — 18 ilâ 45 yaş arasında bulunmak.
2 — En az ilk mekteb tahsili görmüş olmak.

Kaydolunmak ve dersler hakkında malûmat almak isteyenler yukarıda adresi yazılı mektebimize her gün saat 8 - 16 raddelerinde müracaat edebilirler.

Polis Mektebi Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Muhammen F.	Teminatı E.	Münakasa günü
Resmî polis elbisesi kumaşı	500 metre	700 K.	262 L. 50 K.	Pazartesi 26/5/941 Saat: 10,30

1 — Yıldız Polis Mektebi stajyer talebesi için yukarıda müfredatı yazılı resmî polis elbise kumaşı bir şartname ile eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Eksiltme Maliye Vekâleti İstanbul Liseler Muhasebeciliği dairesinde toplanacak olan mekteb Alım Satım Komisyonu huzurunda yapılacaktır.

3 — Eksiltmeye gireceklerin 2490 No.lı kanunda yazılı evsafı haiz olmaları elzemdir.

4 — Şartname ve nümunesini görmek istiyenlerin Polis Mektebine müracaatleri ilân olunur. (3637)

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden:

1 — 2 haziran 941 saat 9 da gümrük komisyoncu ve maiyet memurları için imtihan yapılacaktır.

2 — İmtihan Gümrük Başmüdürlüğü binasında olacaktır.

3 — Bu imtihana girmek istiyenlerin aranan şartları öğrenip 30/5/941 akşamına kadar kayıdlarını yaptırmaları lâzımdır. (3361)

Sıvas Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Sıvas - Erzincan yolunun 104 + 000 — 109 kilometreleri arasında 5500 metre tulünde esaslı şose tamiratıdır. Bu bedeli 32086 lira 38 kuruştur.

2 — Eksiltme 5/6/941 tarihine tesadüf eden perşembe günü saat 15 de Daimî Encümeninde kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — Bu işe aid evrak şunlardır: Keşif hulâsası, metraj cetveli, fen grafik, tesviyei turabiye ve şose ve köprüler ve kârgir inşaat fennî ve bayındırlık işleri genel şartnamesi, eksiltme şartnamesi ve mukavele projesi.

4 — Eksiltmeye girebilmek için taliblerin 2406 lira 48 kuruş muvakkat vermeleri ve Vilâyet makamından alınmış ehliyet vesikasile Ticaret Odası olduklarına dair tescilli hüviyet varakası ibraz etmeleri lâzımdır.

5 — Talibler teklif mektublarını eksiltme yapılacağı saatten bir saat evvel cümen Riyasetine vermiş, mukabilinde makbuz almaları şarttır.

6 — İsteklilerin ehliyet vesikası alabilmeleri için eksiltme gününden en az gün evvel istida ile Vilâyet Makamına müracaat etmeleri lâzımdır.

ETİ BANK'tan:

Keçiburlu'da mevcud 60 KVA - lık, 750 devirli, 400/231 Voltluk, üç fazla bir alternatör için kayışla çalışır uygun ve takriben aşağıda gösterilen evsafta bir lokomobil, buhar makinesi ve yahud dizel motörü hemen teslim edilmek üzere aranmaktadır.

Takat. (Dizel motörü) 80- 90 beygir
(Lokomobil veya buhar mikanesi 100-110 »
Ademi intizam derecesi asgarî 1/180

Makineler, volan, adedi devri nizamı, kasnak ve icab eden bütün aramatör; alât - edevat ve avadanlıklı birlikte olmaları lâzımdır.

Makineler, yeni ve yahud az kullanılmış olabilir. Buhar makinelerinin kondansörlü olmaları şarttır.

Tekliflerin «Eti Bank, Umum Müdürlüğü, Ankara» adresine gönderilmesi rica olunur.

İzmir Defterdarlığından:

İzmir körfezinde kâin Hazineye aid dalyan ve voli mahallerinin 1/3/941 tarihinden itibaren 28/2/944 tarihine kadar üç sene müddetle balık avlama haklarının taliblerine ihalesi için yapılan müzayede ve pazarlık müddetleri zarfında talib zuhur etmediği nazarı itibara alınarak bunlardan Homa dalyanının 14,000, Çakalburnu dalyanının 1200, Çilazmak voli mahallinin 1000, Ekizgediz voli mahallinin 200 ve Kırdeniz voli mahallinin de 1000 lira bedeli muhammen kabilinde yeniden müzayedeye çıkarılması komisyonu mahsusunca kararlaştırılmış olduğundan taliblerin müzayede günü olan 20/5/941 tarihine müsadif salı günü saat 14 te yüzde 7,5 depozito akçelerini hamilen Defterdarlıkta mütesekkil komisyona müracaatleri ve daha fazla izahat almak isteyenlerin de müzayede gününden evvel Defterdarlık Varidat müdürlüğüne müracaatle şartnameleri almaları ilân olunur. «1650» (3580)

Dahiliye Vekâleti Belediyeler İmar Heyeti Reisliğinden:

Fen heyeti ihtiyacı için takeometre, teodolit, nivelman vesaire gibi benzer alât ile hesab makineleri ve bazı tersim edevatı kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur.

Mubayaa edilecek alât ve malzemenin müfredat listesile evsafını gösterir malûmat taleb vukuunda taliblere gönderilecektir.

Taliblerin mezkûr listeyi münakasa gününden evvel taleb etmeleri lâzımdır.

Münakasa yirmi iki mayıs 1941 perşembe günü saat 15 te Ankarada Belediyeler Bankası binasının 2 nci katında Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliği odasında yapılacaktır.

Talibler istenilen alât ve malzemenin hepsi veya yalnız bir kısmı için teklif yapabilirler.

Muvakkat teminat miktarı teklif olunacak bedelin yüzde yedi buçuğudur.

Taliblerin teklif mektublarını arttırma ve eksiltme kanunu ahkâmı dairesinde 22 mayıs 1941 perşembe günü saat on dört buçuğa kadar Belediyeler İmar Heyeti Fen Şefliğine tevdi etmeleri lâzımdır. Postada vaki olabilecek gecikmeler kabul olunmaz. «2423» (3678)

17 mayıs CUMARTESİ akşamından itibaren:

TAKSİM KRİSTAL Bahçesinde

Hassas ve kudretli okuyucu Bayan **MELİHA** Tamburî SALÂHADDİN PINAR ve Kemanî NECATİ TOKYAY'ın

İdaresindeki muazzam saz heyetile seanslarına başlıyacaktır. Ayrıca bütün kıymetli bayan okuyucuları bir arada göreceksiniz.

Bayanlar	Sazendeler		
SUZAN	Piyanist	:	FEYZİ
SUZAN	Klarnet	:	ŞÜKRÜ
FAİDE	Udi	:	SELÂNİKLİ ABDİ
NEZİHE	Kanun	:	İSMAİL
FAİKA	Hanende	:	AKSARAYLI YAŞAR
NADİRE	Hanende	:	HAMİD
MÜHİBE	Darbuka	:	HASAN TAHSİN

Müessesenin gösterdiği büyük fedakârlığa rağmen fiatlar gayet ehvendir. Telefon: 40099

Pazar günleri Saat 16 dan 19 a kadar MATİNE: KONSOMASYON 27 ½ kuruştur.